

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง
จังหวัดชลบุรี

ปรีชาต มณี

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านทอง
จังหวัดชลบุรี

ปาริชาติ มณี

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2565

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

CIVIC PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT OF NONG TAMLUENG SUBDISTRICT
MUNICIPALITY, PHANTHONG DISTRICT, CHONBURI PROVINCE

PARICHAT MANEE

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF ARTS IN POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE AND LAWS

BURAPHA UNIVERSITY

2022

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ ปาริชาติ มณี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตร
มหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพงษ์ รัตนเสวี)

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โปธิสว่าง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ต้นศิริคองค)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรพงษ์ รัตนเสวี)

..... รักษาการคณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิเชียร ต้นศิริคองค)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นุจรี ไชยมงคล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

63910026: สาขาวิชา: -; ร.ม. (-)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การมีส่วนร่วมของประชาชน, การพัฒนาท้องถิ่น

ปาริชาต มณี : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรี. (CIVIC PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT OF NONG TAMLUENG SUBDISTRICT MUNICIPALITY, PHANTHONG DISTRICT, CHONBURI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: ภัทรพงษ์ รัตนเสวี ปี พ.ศ. 2565.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรี และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างการวิจัย คือ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง จำนวน 393 คน โดยใช้เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นจึงทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้ค่าสถิติ t-test และ One-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD ผลการศึกษาพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน และด้านการประเมินผล ตามลำดับ
2. ประชาชนที่มี เพศ และรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรี ไม่ต่างกัน ในขณะที่ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน และบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอฟานทอง จังหวัดชลบุรี ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

63910026: MAJOR: -; M.A. (-)

KEYWORDS: Participation, Civic Participation, Local Development

PARICHAT MANEE : CIVIC PARTICIPATION IN LOCAL DEVELOPMENT OF NONG TAMLUENG SUBDISTRICT MUNICIPALITY, PHANTHONG DISTRICT, CHONBURI PROVINCE. ADVISORY COMMITTEE: PATTHARAPONG RATTANASEVEE, Ph.D. 2022.

The objectives of this research were to study the level of civic participation in the local development of Nong Tamlueng subdistrict municipality, Phanthong district, Chonburi province, and to study the comparison between the different personal factors of the citizens and their participation in the local development of Nong Tamlueng subdistrict municipality, Phanthong district, Chonburi province. The sample group was 393 citizens who were 18 years old or over in Nong Tamlueng subdistrict municipality. The research instrument for collecting data was a questionnaire. The data were analyzed by descriptive statistics including frequency, percentage, mean, and standard deviation. Then, the research hypotheses were tested by inferential statistics including T-Test and One-way ANOVA with a statistical significance of 0.05. LST was also adopted to analyze the pair comparison test and the result was found as follows.

1. The civic participation in the local development of Nong Tamlueng subdistrict municipality, Phanthong district, Chonburi province was overall at a medium level. When considering each aspect in descending order of average, it was found that civic participation in the aspect of accepting benefits received the highest level. The other aspects were the decision-making aspect, the operation aspect, and the assessment aspect, respectively.

2. The citizens with different genders and incomes did not show different levels of participation in the local development of Nong Tamlueng subdistrict municipality, Phanthong district, Chonburi province. However, the citizens with different ages, levels of education, careers, length of time staying in the village/community, and roles in the village/community had different levels of participation in the local development of Nong Tamlueng subdistrict municipality,

Phanthong district, Chonburi province with a statistical significance of .05.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านทอน จังหวัดชลบุรี สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาจากหลายท่าน ที่ได้กรุณาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดี โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทรพงษ์ รัตนเสวี และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำในการทำการศึกษามาโดยตลอด ส่งผลให้การศึกษาครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่าน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

การศึกษางานนิพนธ์ครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองตำลึงในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน ทำให้ได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านทอน จังหวัดชลบุรี ตลอดจนผู้ที่มีได้เอ่ยนาม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการดำเนินงานนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ เป็นอย่างยิ่ง

ปาริชาติ มณี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น.....	12
ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น.....	16

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
กรอบแนวคิดการวิจัย	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
กระบวนการบริหารงานวิจัย	32
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	34
ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม	34
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี.....	38
ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	45
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	57
สรุปผลการศึกษา.....	57
การอภิปรายผลการศึกษา.....	60
เปรียบเทียบงานวิจัย.....	65
ข้อเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	77
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	82

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ข้อมูลชุมชนของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง	21
ตารางที่ 2 ข้อมูลจำนวนประชากรของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง	22
ตารางที่ 3 ตัวแปรอิสระที่ใช้ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
ตารางที่ 4 ตัวแปรตามที่ใช้ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
ตารางที่ 5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	30
ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	34
ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	35
ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	35
ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ.....	36
ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้.....	36
ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ใน หมู่บ้าน/ชุมชน	37
ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน ..	37
ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี.....	38
ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี : ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	38
ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี : ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	40
ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี : ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	42

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี : ด้านการมีส่วนร่วมในการ
ประเมินผล..... 44

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนก
ตามเพศ..... 46

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนก
ตามอายุ 46

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี 47

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนก
ตามระดับการศึกษา 48

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วน
ร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
..... 48

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนก
ตามอาชีพ..... 49

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี 50

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนก
ตามรายได้..... 51

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนก
ตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน 52

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ ชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบล หนองตำลิ่ง อำเภอพาน ทอง จังหวัดชลบุรี	52
ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนก ตามบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน	54
ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี	55
ตารางที่ 30 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	59
ตารางที่ 31 เปรียบเทียบการวิจัย : วัตถุประสงค์การวิจัย	65
ตารางที่ 32 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบล หนอง ตำลิ่ง	66
ตารางที่ 33 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง	66
ตารางที่ 34 เปรียบเทียบการวิจัย : ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน	67
ตารางที่ 35 เปรียบเทียบงานวิจัย : ตัวแปรอิสระ	68
ตารางที่ 36 เปรียบเทียบงานวิจัย : ผลการทดสอบสมมติฐาน	69

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	28

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ กฎหมายอื่นใดจะขัดหรือแย้งต่อไม่ได้ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2561 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ในระหว่างการประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) เพื่อใช้เป็นแผนปฏิบัติการในระยะเวลา 5 ปีในช่วงที่สอง ภายใต้กรอบของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 เพื่อ “พลิกโฉมประเทศไทยสู่ สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองตนเอง อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นรูปแบบที่แสดงออกซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชน ในการกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตด้วยตนเอง ซึ่งรัฐธรรมนูญทุกฉบับให้ความสำคัญและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองได้โดยตรง หนึ่งในนั้นก็คือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ มีอิสระในการปกครองตนเอง โดยสามารถที่จะกำหนดนโยบายการบริหารงานในท้องถิ่นได้ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้บัญญัติไว้ตามกฎหมาย ซึ่งการปกครองตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเอง การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมในท้องถิ่น เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางที่ไม่อาจตอบสนอง

ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง และการปกครองส่วนท้องถิ่นยังเป็นแหล่งสร้างหรือผลิตผู้นำทางการเมืองของประเทศในอนาคตอีกด้วย

ตั้งแต่ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา ได้มีการพัฒนารูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดมา โดยการพยายามที่จะให้ประชาชนเรียนรู้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งในปี พ.ศ. 2476 ได้มีการจัดตั้งเทศบาลซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมบูรณ์ขึ้นเป็นครั้งแรก และได้มีการกำหนดเป็นพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2562 มาตรา 14 ได้กำหนดให้องค์กรเทศบาลประกอบด้วยนายกเทศมนตรี (ฝ่ายบริหาร) และสภาเทศบาล (ฝ่ายนิติบัญญัติ) ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้น ๆ ที่พิจารณาลงคะแนนเสียงให้การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เสนอนโยบายการบริหารงานที่ตรงตามความต้องการของตนเอง โดยผู้ที่ได้รับการคัดเลือกนั้นจะมาจากเสียงข้างมากของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละท้องถิ่น เพื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้

เทศบาลเป็นองค์กรที่มีภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ที่กำหนดให้เทศบาลมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยแบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร โดยเทศบาลมีจุดเริ่มต้นครั้งแรกจากการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2440 และพัฒนาต่อเนื่องมาจนตราเป็นพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ซึ่งสุขาภิบาลหลายแห่งในสมัยนั้นได้รับการยกฐานะมาเป็นเทศบาลจนถึงปัจจุบัน

กระทรวงมหาดไทยเป็นองค์กรหลักในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ขึ้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาของแต่ละแห่ง รวมทั้งเพื่อให้การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องเชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชน ที่สำคัญจะต้องสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรี มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะและการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น นอกจากนี้จะเป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นของตนแล้ว ยังได้แสดงความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนในที่สุด

เทศบาลตำบลหนองตำลึง เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรหนึ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ซึ่งได้จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการ

จัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาจังหวัด และแผนการพัฒนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ต้องให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเสนอปัญหาและความต้องการร่วมกันของคนในท้องถิ่น เพื่อนำเอาความคิดเห็นที่ประชาชนร่วมกันเสนอมานั้น มาจัดทำเป็นแผนการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองได้ตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นนั้น เริ่มตั้งแต่กระบวนการเตรียมแผน การคัดเลือกยุทธศาสตร์ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนา การกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อบรรจุเป็นในแผนพัฒนาท้องถิ่น

จากเหตุผลและความสำคัญของการมีส่วนร่วมในข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง

คำถามการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี อยู่ในระดับใด
2. ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน
6. ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน
7. ประชาชนที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีนี้ ทำการศึกษาประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยเริ่มศึกษาในเดือนมกราคม ถึงเดือนสิงหาคม 2565

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. นำผลการศึกษาที่ได้ไปวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล ร่วมตัดสินใจและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาความต้องการ มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงาน และรับผลประโยชน์ร่วมกัน และการติดตามและประเมินผล ตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใส โดยเน้นที่กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการดำเนินการ นำมาซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาและการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการโดยรวมของประชาชนอย่างแท้จริง และประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข

การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการการดำเนินงานที่มีการวางแผนไว้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น อาทิเช่น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ที่รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งแวดล้อมที่ดีในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งชุมชนท้องถิ่นนั้นถือรากฐานที่สำคัญของสังคมในระดับที่สูงขึ้นไป โดยในการศึกษานี้ หมายถึง การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การมีส่วนร่วมในกระบวนการของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ซึ่งประชาชนจะเกิดความรู้สึกและความต้องการว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความเป็นอิสระ มีอำนาจในการตัดสินใจ นำไปสู่ความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาร่วมกัน โดยแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการตัดสินใจ
2. ด้านการดำเนินงาน
3. ด้านการรับผลประโยชน์
4. ด้านการประเมินผล

เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน และ บทบาทหน้าที่ในหมู่บ้าน/ชุมชน

เพศ หมายถึง เพศของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น เพศชายและเพศหญิง
อายุ หมายถึง อายุปัจจุบันของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็นอายุ 18 – 30 ปี อายุ 31 – 40 ปี อายุ 41 – 50 ปี อายุ 51 – 60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ไม่ได้รับการศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอนุปริญญา/ปวส. และ ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

อาชีพ หมายถึง อาชีพหลักของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น เกษตรกร รับจ้างทั่วไป ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย พนักงานบริษัทเอกชน ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานของหน่วยงานราชการ และนักเรียน/นักศึกษา

รายได้ หมายถึง รายได้ของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น น้อยกว่า 10,000 บาท 10,001 – 15,000 บาท 15,001 – 25,000 บาท 25,001 – 35,000 บาท และ 35,001 บาท ขึ้นไป

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน หมายถึง ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น น้อยกว่า 5 ปี 5 – 10 ปี 11 – 20 ปี 21 – 30 ปี 31 – 40 ปี และ 41 ปี ขึ้นไป

บทบาทในชุมชน หมายถึง บทบาทในชุมชนของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน/คณะกรรมการชุมชน อสม./อพปร. ผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนทั่วไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
4. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561
5. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
6. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดเรื่องการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน โดยรัฐต้องจัดให้มีการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ให้อำนาจแก่ท้องถิ่นในการบริหารงานของตนเองอย่างมีอิสระมากขึ้น ผู้บริหารและสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้ง อีกทั้งเพิ่มเติมหน้าที่ในการทำนุบำรุง ศิลปะวัฒนธรรม จารีตประเพณีท้องถิ่น และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยการกำหนดเป็นกฎหมายเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการกระจายอำนาจ

ความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรการปกครองภายใต้หลักการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 เป็นการจัดระบบการปกครองของชุมชนที่มีอาณาเขตแน่นอน แต่ไม่มีอำนาจอธิปไตยแยกตัวเป็นอิสระจากรัฐบาลส่วนกลาง เป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมายในการออกข้อบัญญัติ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการกิจกรรมสาธารณะในท้องถิ่นของตน เพื่อเป็นการให้โอกาสและส่งเสริมความสามารถของประชาชนและชุมชนท้องถิ่นในการปกครองตนเองอันเป็นรากฐานของการปกครอง

ในระบอบประชาธิปไตย และเป็นการมอบความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่น ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ

ซึ่งได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่า “การปกครองส่วนท้องถิ่น” ไว้หลายประการ สามารถสรุปความหมายได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น โดยได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลาง (สุธิมา เทพวงศ์, 2562) ในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ในรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล (อุไรวรรณ รสแก่น, 2558) มีหน้าที่ในการบริหารจัดการการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ให้กับประชาชนในพื้นที่ (เผด็จ ลือนันต์, 2555) ด้วยงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางและการจัดเก็บภาษีในท้องถิ่นของตน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริการสาธารณะได้อย่างอิสระตามกรอบอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยประชาชนในพื้นที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเองผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง (พนมพร โคตรลือไชย, 2558) ซึ่งได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ

รูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน มี 2 รูปแบบ คือ

1. การปกครองท้องถิ่นทั่วไป จำนวน 7,848 ได้แก่

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	จำนวน 76 แห่ง
- เทศบาล	จำนวน 2,472 แห่ง
แบ่งออกเป็น	
- เทศบาลนคร	จำนวน 30 แห่ง
- เทศบาลเมือง	จำนวน 195 แห่ง
- เทศบาลตำบล	จำนวน 2,247 แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	จำนวน 5,300 แห่ง
2. การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จำนวน 2 แห่ง ได้แก่

- กรุงเทพมหานคร
- เมืองพัทยา

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มในสังคม ทั้งในระดับครัวเรือน ชุมชน ประเทศชาติ และระบบโลก ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข โดยที่การพัฒนาในทุกระดับจะให้ความสำคัญกับมนุษย์เป็นหลัก ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและสรุปความหมาย หลักการ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนา ได้ดังนี้

ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่น

การพัฒนา หมายถึง การกระทำที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกในระดับต่าง ๆ หรือการเปลี่ยนสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งซึ่งดีกว่า

การพัฒนาสังคม หมายถึง การทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความสุข สะดวกสบาย ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งนอกจากความต้องการทางด้านร่างกายแล้ว มนุษย์ยังต้องการ การพัฒนาทางการศึกษา สิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ โดยรวมทั้งเจริญทางด้าน ศิลปวัฒนธรรมเพื่อตอบสนองต่อความต้องการด้านจิตใจ ตามที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้รวมเรียกว่า การพัฒนา “คุณภาพ” ที่ไม่ได้พัฒนาแค่ในเชิงปริมาณเท่านั้น แต่ยังหมายถึง การทำให้ประชาชน มีความสุขในการดำเนินชีวิตมากขึ้นด้วย โดยที่การพัฒนา เป็นกระบวนการที่มีความเชื่อมโยงกับ การเปลี่ยนแปลงโดยตรง หรืออาจกล่าวได้ว่า การพัฒนา คือ กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่ได้ มีการวางแผนไว้ก่อนแล้ว

การพัฒนาท้องถิ่น จึงหมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มีการวางแผนไว้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนท้องถิ่นไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น อาทิเช่น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ที่รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งแวดล้อมที่ดีในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งการปรับตัว ให้เข้ากับกระแสของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งชุมชนท้องถิ่นนั้นถือรากฐาน ที่สำคัญของสังคมในระดับที่สูงขึ้น

การพัฒนาท้องถิ่น

โดยหลักการแล้วการพัฒนาท้องถิ่นจะสอดคล้องกับสภาพของพื้นที่ในแต่ละท้องถิ่น วัฒนธรรม ตามหลักประชาธิปไตย ที่เปิดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและยืดหยุ่น ตอบสนองตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยการให้มีการคัดเลือกผู้นำท้องถิ่นขึ้นมาเป็นตัวแทนของประชาชนในการขับเคลื่อนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ของ ประเทศ โดยต้องมีการประเมินผล ปรับปรุงให้มีความสอดคล้องตามสถานการณ์

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2554) ได้กล่าวว่า ท้องถิ่น หมายถึง พื้นที่ที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนใด ในชุมชนหนึ่งโดยเฉพาะ และชุมชนดังกล่าวมีการจัดโครงสร้างระบบการปกครองอย่างเป็นทางการ เช่น หมู่บ้าน อำเภอ จังหวัด และรวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

ลักษณะที่ 1: ท้องถิ่นในลักษณะของพื้นที่ชุมชน ที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน บนพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ซึ่งปฏิสัมพันธ์ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะคนในชุมชนเท่านั้น แต่ยังรวมถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ด้วย ดังนั้น ท้องถิ่นในลักษณะนี้จึงยึดโยงคนในชุมชนให้มี

ความสัมพันธ์กับพื้นที่ที่คนเหล่านั้นอาศัยอยู่ เช่น ท้องถิ่นที่เป็นชุมชนเกษตรกร ท้องถิ่นที่เป็นชุมชนชาวประมง เป็นต้น

ลักษณะ 2: เป็นท้องถิ่นที่สืบเนื่องมาจากท้องถิ่นในลักษณะที่ 1 กล่าวคือ เมื่อคนกับพื้นที่มีความสัมพันธ์กันจนกลายมาเป็นวิถีชีวิตของชุมชนนั้นแล้ว จึงมีการจัดความสัมพันธ์ให้เป็นระบบมากขึ้น โดยการกำหนดให้มี ระเบียบ กฎเกณฑ์ในการอาศัยอยู่ร่วมกัน โดยการให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร รวมไปถึงการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น เพื่อการได้รับประโยชน์ร่วมกันของคนในท้องถิ่น ซึ่งการจัดระบบการปกครองที่กล่าวถึงในที่นี้ก็คือ “หน่วยการปกครองท้องถิ่น” หรือที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ดังนั้น ท้องถิ่นในลักษณะที่ 2 นี้ก็คือ การปกครองท้องถิ่นที่มีควบคู่ไปกับชุมชนท้องถิ่นนั่นเอง

ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาท้องถิ่น

ถึงแม้ว่าจากกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น ด้วยพื้นฐานแนวคิดการพัฒนา และการดำเนินงานพัฒนาของท้องถิ่น ทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างมาก ทั้งปัจจัยที่เกิดจากท้องถิ่นเอง หรือได้รับความร่วมมือจากภาครัฐ จนทำให้ท้องถิ่นมีความความเข้มแข็ง และประชาชนในท้องถิ่นอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงในชีวิต แต่ในขณะเดียวกัน ท้องถิ่นในบางพื้นที่กลับต้องพบกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาท้องถิ่น ที่มีสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1. บริบทของความเป็นเมืองหรือกึ่งเมือง คือ ท้องถิ่นที่มีการพัฒนาเข้าสู่ความเป็นเมืองมากขึ้น โดยที่ท้องถิ่นในบริบทนี้ประชาชนจะมีความแตกต่างหลากหลาย เนื่องจากมีการผสมผสานกันระหว่างคนในหลากหลายกลุ่มที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยแต่ละกลุ่มก็จะมีความต้องการที่ต่างกันออกไป เรียกสังคมในลักษณะนี้ว่า “พหุสังคม” ซึ่งความต้องการที่หลากหลาย ไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันนี้จะให้กระบวนการการพัฒนาของท้องถิ่นเป็นไปด้วยความล่าช้า ซึ่งแตกต่างจากท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณะ หรือมีความหลากหลายในท้องถิ่นที่น้อย ก็จะทำให้สามารถพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว

2. ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในปัจจุบันที่ทำให้การเข้าถึงข้อมูลหรือการสื่อสารเป็นไปได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ประกอบกับระดับการศึกษาโดยรวมของประชาชนที่สูงขึ้น ทำให้ประชาชนรับรู้ถึงสิทธิและเสรีภาพที่ตนพึงมี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญการพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยของไทย เกิดเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หรือกลุ่มทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีอุดมการณ์และทัศนคติทางการเมืองที่แตกต่างกัน หรือในบางกรณีก่อให้เกิดเป็นความขัดแย้งแตกแยกของประชาชนขึ้นในสังคมโดยภาพรวมระดับประเทศ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ย่อมไม่ส่งผลดีต่อกระบวนการการพัฒนาในทุกระดับ รวมทั้งการพัฒนาในระดับท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

3. การขาดอิสระเชิงอำนาจในการบริหารจัดการตนเองของท้องถิ่น โดยการให้ระบบราชการส่วนกลางมีหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด ซึ่งอาจทำให้หลักการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นคลาดเคลื่อนไป

4. การขาดประสิทธิภาพในกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น อาจจะเป็นเพราะกระบวนการต่าง ๆ นั้น ได้ดำเนินการในรูปแบบที่เป็นทางการมากเกินไป ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกไม่สบายใจในการเข้าร่วมในการแลกเปลี่ยนความเห็น การเสนอปัญหาความต้องการ และแนวทางการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น

ดังนั้น ภายใต้กระแสสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพราะความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สภาพสังคมไทยก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตามไป ท้องถิ่นถึงจำเป็นต้องปรับตัวต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาให้ทันต่อสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการปรับเปลี่ยนมุมมองให้กว้างขึ้นในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผู้นำในท้องถิ่น ซึ่งเป็น ภาคการเมืองการปกครอง ภาคราชการ องค์กรต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาท้องถิ่น จำต้องปรับเปลี่ยนวิถีคิด มีความจริงใจ ซื่อสัตย์สุจริต โดยยึดเอาผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ และรับฟังประชาชนด้วยความเข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อให้ประชาชนมีความเชื่อใจ มีความไว้วางใจมากขึ้น ผู้นำในท้องถิ่นควรใช้รูปแบบความสัมพันธ์ในแนวราบ คือเปลี่ยนจากการสั่งการ การคิดแทนประชาชน มาเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนให้มากขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยการมุ่งเน้นในการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการความคิดในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความสามารถของประชาชน

2. ต้องสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นในทุก ๆ ด้าน เช่น

2.1 ด้านเศรษฐกิจ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน มีโอกาสในการมีอาชีพเพื่อสร้างรายได้ เน้นการพึ่งพาตนเองของคนชุมชนเป็นหลัก ส่งเสริมให้เกิดการผลิตเพื่อการบริโภคก่อน เมื่อมีเกินความต้องการแล้วจึงจะไปจำหน่ายแจกจ่าย อาจรวมไปถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามเอกลักษณ์ของท้องถิ่น เป็นการสร้างโอกาสในการรายได้ที่มากขึ้นให้กับคนในพื้นที่

2.2 ด้านการศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของทุนมนุษย์ ให้เกิดกระบวนการคิดในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้มีการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้ได้จริงในการพัฒนาทักษะทางอาชีพ และมีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ แม้ในกลุ่มของผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคมต่าง ๆ เพื่อให้เขาเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น

2.3 ด้านสาธารณสุข ควรสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข รวมไปถึง การป้องกันและสร้างสุขภาพที่ดีให้กับประชาชนได้อย่างเท่าเทียมให้กันในทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มของผู้พิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคมต่าง ๆ โดยการให้บริการที่สะดวกและรวดเร็ว

2.4 คุณภาพสวัสดิการสังคม ให้การช่วยเหลือและส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหลากหลายรูปแบบมากขึ้น ไม่ใช่เพียงการให้ความช่วยเหลือในเรื่อง ค่าครองชีพ สิ่งของที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตเท่านั้น ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนในท้องถิ่นจัดตั้ง กองทุนสวัสดิการ เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลคนในชุมชนด้วยกันเองมากขึ้น อาทิเช่น เรื่องการประกันชีวิต การประกันภัย การฌาปนกิจ เป็นต้น

3. การพัฒนาท้องถิ่นโดยให้ประชาชนและชุมชนได้มีโอกาสเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับ สถานการณ์ ได้ด้วยตนเอง เรียนรู้ในการมองตนเองในมุมมองที่รอบด้านทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การพัฒนาตนเองในการเพิ่มทักษะความสามารถในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ดำเนินชีวิตอยู่ได้โดย การพึ่งพาตนเองเป็นหลัก เป้าหมายของการให้ประชาชนการพัฒนาตนเองก็เพื่อให้มีความอยู่ดีกินดี มีความสุข มีสุขภาพแข็งแรง และชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง ซึ่งรวมไปถึงการให้ความสำคัญกับ ความสัมพันธ์อันดีระหว่างคนในท้องถิ่น เพราะทุกคนเป็นส่วนสำคัญของท้องถิ่น ซึ่งเปรียบเสมือน อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน จะแยกส่วนใดส่วนหนึ่งไม่ได้ หากมีส่วนใดส่วนหนึ่ง ได้รับความเสียหาย ก็ย่อมส่งผลกระทบต่ออวัยวะในส่วนอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน ดังนั้น จึงควรมีการจัดการ ให้ทุกภาคส่วนสามารถทำงานร่วมได้เป็นอย่างดีและมีความเป็นระบบ โดยเน้นให้คนในท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางในการจัดการและการพัฒนาตนเองเป็นหลัก

สรุปได้ว่า การพัฒนาท้องถิ่น จะเดินหน้าไปในทิศทางใด ต้องอาศัยองค์ประกอบสำคัญ อันได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น และส่วนราชการ ด้วยกระบวนการขับเคลื่อนตามแนวคิด การพัฒนาท้องถิ่น และการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งในระดับ ท้องถิ่น ระดับประเทศ หรือระดับโลกด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ความหมายของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ได้กำหนดความหมายของแผนพัฒนาท้องถิ่น ไว้ว่า แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนด วิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์ การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาตำบล

แผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชน อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนา ที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าและให้หมายความรวมถึงการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่น

กองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม (2562) ได้กล่าวถึงแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ในคู่มือปฏิบัติงานในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ไว้ดังนี้

ลักษณะของแผนพัฒนาท้องถิ่น มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. แผนพัฒนาท้องถิ่นต้องให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาหรือยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับต่าง ๆ อาทิเช่น แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด
2. แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นแนวทางการพัฒนาที่ระบุเป้าหมาย ตัวชี้วัด และรายละเอียดไว้สำหรับนำไปดำเนินการได้อย่างชัดเจน
3. แผนพัฒนาท้องถิ่นได้ระบุกิจกรรมและโครงการการพัฒนาที่จะดำเนินการในห้วงระยะเวลาของแผนแต่ละฉบับ
4. แผนพัฒนาจะระบุการวัดผลการดำเนินการไว้ ผ่านกระบวนการทำงานของคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี

วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

1. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนในท้องถิ่น
2. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความสอดคล้องและเป็นไปตามการพัฒนาของแผนพัฒนาในระดับที่สูงกว่า
3. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนา รวมทั้งเพื่อเป็นการประเมินผลการพัฒนาตามช่วงเวลาว่าสามารถสนองตอบตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่
4. เพื่อเตรียมข้อมูลของแผนงานและโครงการให้พร้อมที่จะนำไปจัดสรรงบประมาณประจำปี และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้โดยทันทีเมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณ

ประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. สามารถบรรลุถึงเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การพัฒนา พันธกิจ และวิสัยทัศน์ที่ได้วางไว้ โดยที่การกำหนดเป้าหมายมีความสำคัญอย่างมากต่อการวางแผนการพัฒนา เพราะถ้าเป้าหมายมีความชัดเจน ก็จะสามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เกิดความประหัยต เพราะการวางแผนจะเกิดกระบวนการคิดหาวิธีการที่องค์กร จะบรรลุถึงเป้าหมายได้อย่างชัดเจน เป็นการกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องให้สามารถประสานงานกันอย่างเป็นระบบ รวมถึงการคิดวิเคราะห์ถึงข้อดีและข้อเสีย ตลอดระยะเวลาของการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด นับว่าการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความประหัยต

3. ผู้บริหารใช้เป็นเกณฑ์ในการควบคุมการปฏิบัติของหน่วยงานภายใน เพราะการวางแผน ต้องควบคู่ไปพร้อมกับการควบคุม เพราะการควบคุมจะทำให้การบริหารงบประมาณกับ การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างสมดุล

4. แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้พิจารณาถึง ความสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินกิจการต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อกันทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

5. ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการกำหนดแนวทางการบริหารงานด้านงบประมาณ การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

6. สร้างความเชื่อมั่นในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับประชาชน

องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริม การบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2548) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ได้กำหนดองค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ สรุปได้ดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาของ ท้องถิ่นให้ตรงตามปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และการพัฒนาในท้องถิ่นต้อง สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ของประเทศ อาทิเช่น แผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด และนโยบายของรัฐบาลในห้วงเวลา ของแผนนั้น ตลอดจนให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นในประเด็นต่าง ๆ

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นในการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับปัญหาและ ความต้องการในพื้นที่ ตามแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด

แนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น (2548) ได้เสนอแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนา ไว้ดังนี้

แนวคิดที่ 1: กระบวนการแก้ไขปัญหา โดยเริ่มการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอนว่า ปัญหา คืออะไร และสาเหตุของปัญหาจากอะไร เป้าหมายของการแก้ปัญหาคืออะไร และมีวิธีการหรือ

แนวทางแก้ปัญหาอย่างไร ซึ่งในกระบวนการแก้ไขปัญหานี้ต้องใช้ประสบการณ์และใช้ความรู้ทางวิชาการ ทั้งที่เป็นทฤษฎีและคำปรึกษาจากผู้มีความชำนาญ

แนวคิดที่ 2: กระบวนการและเนื้อหาของวิธีการ ขั้นตอนนี้จะแนวทางการแก้ไขปัญห โดยกำหนดเป็นกิจกรรมหรือโครงการเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการแก้ไขปัญหอย่างมีแบบแผนและชัดเจน โดยการกำหนดโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ นั้น ต้องมาจากการตอบคำถาม ดังนี้ จะทำอะไร ทำไปทำไม ทำที่ไหน เมื่อไร ใครเป็นผู้ทำ ใครได้รับประโยชน์ มีวิธีการอย่างไร และมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

แนวคิดที่ 3: ความคิดสร้างสรรค์ เป็นการวางแผนไว้ถึงเหตุการณ์ข้างหน้า โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ และประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก

แนวคิดที่ 4: การตัดสินใจ เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (Rationalism) โดยมีเป้าหมายเพื่อการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนา และผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นหลัก

โดยสรุปแล้ว การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ต้องปรับกระบวนการคิด โดยมุ่งเน้นผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนและท้องถิ่นเป็นหลัก คิดวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาเพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานนั้นสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การบริหารจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ได้กำหนดแนวทางและขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ดังนี้

แนวทางและขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับแผนพัฒนาท้องถิ่น

1. กำหนดให้แผนพัฒนาท้องถิ่น มีความสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในระดับต่าง ๆ ดังนี้ แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด ยุทธศาสตร์การบริหารส่วนจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด และแผนพัฒนาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. กระบวนการจัดทำ ทบทวน และเพิ่มเติมแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยกำหนดให้คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจในการดำเนินการจัดเวทีการประชุมประชาคม เพื่อให้ประชาชน

ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการแสดงความคิดเห็นที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ นำมาใช้เป็นข้อมูลให้คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ในการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ก่อนที่จะเสนอให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติและประกาศใช้เป็นแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

3. การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับโครงการพระราชดำริงานพระราชพิธี รัฐพิธี นโยบายรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งการแก้ไขแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้เป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

4. แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งวางแนวทางและระยะเวลาการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การพัฒนาที่กำหนดไว้ในแต่ละปีงบประมาณ

5. คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการติดตามผลการดำเนินการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ได้กำหนดไว้เป็นประจำเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ โดยรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการสำคัญต่อการประสบความสำเร็จในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชน มีอยู่หลายรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ แต่เพื่อบรรลุตามจุดมุ่งหมาย คือ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น

การมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีการให้ความหมายไว้หลายประการ ซึ่งผู้วิจัยสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้เข้าร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูล ร่วมตัดสินใจและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ความต้องการ มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงาน และรับผลประโยชน์ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการดำเนินการ ควรมีการติดตามและประเมินผลเพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใส โดยขั้นตอนเหล่านี้จะเน้นที่กระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก เพื่อจะได้แนวทางแก้ไขปัญหาและการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการโดยรวมของประชาชนอย่างแท้จริง และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข

ขั้นตอนและลักษณะของการมีส่วนร่วม

กาญจนา สวายพล (2555) ได้สรุปการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน โดยได้ให้ความหมายในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านเตรียมการ หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมในเวทีประชาคม ระดมความคิดในการกำหนดแนวทางการพัฒนา การวางแผนการดำเนินกิจกรรมและโครงการ รวมถึงการคัดเลือกตัวแทนของชุมชนท้องถิ่น ในการประสานงานภายในชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านปฏิบัติการ หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมไปถึงการร่วมในการแก้ไขและปรับปรุง การกำหนดนโยบาย การบริหารงานตามแผนงาน และประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากขึ้น

3. ด้านติดตามและประเมินผล หมายถึง ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมติดตามและประเมินผลของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง นำผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงาน มาวิเคราะห์ วางแผน และสรุปประเด็นการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งหาแนวทางการแก้ไขและปรับปรุงการติดตามและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้อาจมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการทำงานของคณะกรรมการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นได้

องค์การอนามัยโลกและกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (WHO and UNICEF, 1978 อ้างถึงใน สวิตตา ภูธนพัฒน์, 2554) ที่ได้แบ่งการมีส่วนร่วม ออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยตัวเอง ในการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค การจัดลำดับความสำคัญ การตั้งเป้าหมาย การวางแผน การใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและประเมินผล

2. การดำเนินกิจกรรม (Implementation) คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมและบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งรวมไปถึงการความรับผิดชอบในการบริหารงบประมาณของ การดำเนินงานด้วย

3. การใช้ประโยชน์ (Utilization) คือ ประชาชนสามารถนำเอากิจกรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตได้ เพื่อพัฒนาระดับของการพึ่งพาตนเอง และการควบคุมทางสังคม

4. การได้รับประโยชน์ (Obtaining benefits) คือ ประชาชนได้รับประโยชน์ในขั้นพื้นฐาน อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของผลประโยชน์ทางวัตถุ ผลประโยชน์ส่วนตัว หรือผลประโยชน์ส่วนร่วมก็ตาม

อนูชิต โมพันดุง (2560) ได้เรียบเรียงแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1977) โดยสรุปขั้นตอนการมีส่วนร่วม ออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) คือ กระบวนการเพื่อให้เกิดการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางในการบริหารจัดการระบบและโครงการที่จะสามารถนำไปปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาได้ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมขั้นเริ่มต้น คือ การเข้ามีส่วนร่วมในโครงการ โดยการค้นหาปัญหาและความต้องการร่วมกัน

1.2 การมีส่วนร่วมขั้นเตรียมการ คือ การร่วมกันจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและขั้นตอนโครงการที่จะดำเนินการ

1.3 การมีส่วนร่วมขั้นตัดสินใจปฏิบัติการ หมายถึง การร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน และเลือกสรรอาสาสมัครเพื่อตัวแทนในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ (Implementation) คือ การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานโครงการและแผนงานที่กำหนดไว้ร่วมกัน สร้างความรู้สึกการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

2.1 การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากร คือ การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการ ทั้งปัจจัยทางด้านแรงงาน ด้านงบประมาณ และวัสดุสิ่งของที่จำเป็นต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน คือ การสรรหาบุคลากรที่จะเข้ามาช่วยในการดำเนินโครงการ เพื่อเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ โดยการฝึกอบรม การให้คำปรึกษาแนะนำในการตัดสินใจต่าง ๆ ของโครงการก็ได้ ซึ่งในบางครั้งอาจต้องมีการให้คำตอบแทนตามโอกาส

2.3 การมีส่วนร่วมเป็นผู้ปฏิบัติในโครงการ คือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของโครงการ

3. การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกัน แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

3.1 การรับผลประโยชน์ในด้านวัตถุ คือ การได้รับประโยชน์ผ่านการดำเนินโครงการ โดยการได้รับผลผลิต มีรายได้ หรือทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้น

3.2 การรับผลประโยชน์ในทางสังคม คือ การได้รับประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับสังคมส่วนรวม เช่น โรงเรียน สถานที่สาธารณะ หรือพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน

3.3 การรับผลประโยชน์ในด้านบุคคล คือ การรับรู้ได้ถึงการเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อโครงการทำให้เห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น มีอำนาจในการต่อรองทางการเมือง

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) คือ การมีส่วนร่วมในการวัดผลประโยชน์และข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ โดยการวิเคราะห์ทั้งข้อดีและข้อเสียอย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป เป็นการประเมินผลความสำเร็จและความล้มเหลวเป็นระยะ ๆ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

วิชาการ ตรีภักตรอง (2563) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติหรือภูมิหลังของบุคคลซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1980) ดังนี้

1. อายุและเพศ
2. สถานภาพของครอบครัว
3. ระดับการศึกษา
4. ชนชั้นทางสังคม
5. อาชีพ
6. ระดับของรายได้ และที่มาของรายได้
7. ระยะเวลาของการอยู่อาศัยในชุมชนนั้น
8. ชนิดของโครงการและกิจกรรม
9. การเป็นผู้เช่าที่ดินหรือมีสถานภาพเป็นลูกจ้าง

อนุชิต โมพันดุง (2560) ได้กล่าวถึง ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ Bertrand (1958) ซึ่งได้แก่

1. อายุ
2. เพศ
3. สถานภาพทางสังคม
4. อาชีพ
5. การศึกษา
6. ถิ่นที่อยู่
7. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น

8. ปัจจัยอื่น ๆ เช่น การอาศัยในเมืองหรือในชนเมือง จำนวนสมาชิกในครอบครัว และลักษณะครอบครัว ค่านิยม และทัศนคติ

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

จากแนวทางและขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 โดยพิจารณาร่วมกันแนวความคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff จึงแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ออกเป็น 4 ด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การตัดสินใจในประเด็นสำคัญ ๆ ร่วมกัน รวมไปถึงการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในพื้นที่ ในเวทีเสวนาหรือการประชุมประชาคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาที่ตรงตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าแสดงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในการกระบวนการดำเนินงานกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมสนับสนุนในปัจจัยด้านแรงงาน ด้านงบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกผู้แทนของประชาชนเพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในคณะทำงานต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์และเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์หรือการรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการพัฒนา รวมไปถึงการบริการสาธารณะต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้นอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ด้านจิตใจ หรือด้านสังคมส่วนรวม

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมประชาชนในการวิเคราะห์ถึงผลดี ผลเสีย ที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยร่วมติดตามและประเมินผลอยู่อย่างต่อเนื่องตั้งเริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการดำเนินงาน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้การดำเนินการในครั้งต่อไปมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

เทศบาลตำบลหนองตำลึง ตั้งอยู่เลขที่ 199 หมู่ที่ 3 ถนนสุขประยูร (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 315) ตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี 20160 โทรศัพท์ 0-3820-6592 โทรสาร 0-3820-6592 ต่อ 111 เว็บไซต์เทศบาลตำบลหนองตำลึง www.nongtumlueng.go.th

พื้นที่ในความรับผิดชอบทั้งหมด 24.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 15,312.50 ไร่ อยู่ในพื้นที่การปกครอง 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองตำลึงทั้งตำบล จำนวน 9 หมู่ ตำบลหนองกะขะ จำนวน 3 หมู่ ได้แก่ หมู่ที่ 1 2 และ 4 และตำบลมาบโป่ง จำนวน 2 หมู่ ได้แก่ หมู่ที่ 6 และ 7 รวมทั้งหมด 14 หมู่บ้าน โดยแบ่งออกเป็น 11 ชุมชน ดังนี้ (เทศบาลตำบลหนองตำลึง, 2562)

ตารางที่ 1 ข้อมูลชุมชนของเทศบาลตำบลหนองตำลึง

ชุมชนที่	ชื่อชุมชน	ชื่อหมู่บ้าน/ตำบล
1	บ้านหนองจับอึ่ง	บ้านหนองจับอึ่ง ม.1 ต.หนองตำลึง
2	บ้านแตน แสนสุข	บ้านแสนแสบ ม.2 ต.หนองตำลึง
3	บ้านตลาดหนองตำลึง	บ้านตลาดหนองตำลึง ม.3 ต.หนองตำลึง
4	บ้านหนองมะเขือ	บ้านมะเขือ ม.4 ต.หนองตำลึง
5	บ้านซอยพัฒนา 3	บ้านซอยพัฒนา 3 ม.4 ต.หนองตำลึง
6	บ้านบ่อ	บ้านบ่อ ม.6 ต.หนองตำลึง
7	บ้านหนองกระบก	บ้านบ้านกระบก ม.7 ต.หนองตำลึง
8	บ้านห้วยตากด้าย	บ้านห้วยตากด้ายบน ม.8 ต.หนองตำลึง บ้านห้วยตากด้ายล่าง ม.9 ต.หนองตำลึง
9	บ้านหนองกะขะ	บ้านหนองกะขะ ม.1 ต.หนองกะขะ บ้านกระโดน ม.4 ต.หนองกะขะ
10	บ้านไร่ ฟากห้วย	บ้านไร่ ม.6 ต.มาบโป่ง บ้านฟากห้วย ม.7 ต.มาบโป่ง
11	หนองกระทุ่ม	บ้านหนองกระทุ่ม ม.2 ต.หนองกะขะ

ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร จำนวนประชากรทั้งสิ้น 21,487 คน เป็นชาย 10,598 คน เป็นหญิง 10,891 คน จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 16,639 ครัวเรือน แยกเป็นพื้นที่ดังนี้ (ข้อมูล เดือน กันยายน พ.ศ. 2564)

ตารางที่ 2 ข้อมูลจำนวนประชากรของเทศบาลตำบลหนองตำลึง

ชุมชน ที่	ชื่อชุมชน	ชื่อหมู่บ้าน/ตำบล	จำนวน ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม ประชากร
1	บ้านหนองจับอึ่ง	หนองจับอึ่ง ม.1 ต.หนองตำลึง	1,635	913	983	1,896
2	บ้านแตน แสนสุข	แสนแสบ ม.2 ต.หนองตำลึง	2,051	994	1,060	2,054
3	บ้านตลาด หนองตำลึง	ตลาดหนองตำลึง ม.3 ต.หนองตำลึง	1,263	609	633	1,242
4	บ้านหนองมะเขือ	มะเขือ ม.4 ต.หนองตำลึง	808	634	640	1,274
5	บ้านซอยพัฒนา 3	ซอยพัฒนา 3 ม.4 ต.หนองตำลึง	1,551	825	836	1,661
6	บ้านบ่อ	บ่อ ม.6 ต.หนองตำลึง	1,681	1,432	1,400	2,832
7	บ้านหนองกระบก	บ้านกระบก ม.7 ต.หนองตำลึง	2,340	1,270	1,228	2,498
8	บ้านห้วยตากด้าย	ห้วยตากด้ายบน ม.8 ต.หนองตำลึง	117	128	142	270
		ห้วยตากด้ายล่าง ม.9 ต.หนองตำลึง	160	119	120	239
9	บ้านหนองกะขะ	หนองกะขะ ม.1 ต.หนองกะขะ	801	564	608	1,172
		กระโดน ม.4 ต.หนองกะขะ	378	214	214	428
10	บ้านไร่ ฟากห้วย	ไร่ ม.6 ต.มาบโป่ง	898	737	815	1,552
		ฟากห้วย ม.7 ต.มาบโป่ง	934	690	706	1,396
11	บ้านหนองกระทุ่ม	หนองกระทุ่ม ม.2 ต.หนองกะขะ	2,022	1,467	1,506	2,973
รวม			16,639	10,596	10,891	21,487

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อดิวัส ศิริพันธ์ (2563) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น 2) ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น และ 3) แนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 319 คน และเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์จากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลหลักหก จำนวน 5 คน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการประเมินผล ด้านการดำเนินการ และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ โดยที่ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพครอบครัว อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบล

ปณิทัต บณขุนทด, ริร์ พิมมานุรักษ์, ธนัชพร หาได้ และสันติ คู่กระสังข์ (2562) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลอิสาน อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการรับประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล ตามลำดับ โดยที่ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนต่างกัน

พระธวัชชัย สุนติธมโม (2561) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 392 คน ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการรับประโยชน์ ด้านการดำเนินการ ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล ตามลำดับ โดยที่ประชาชนที่มี อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นต่างกัน

กฤษณา เขียวเพกา (2560) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ท้องถิ่นของประชาชน โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 375 คน ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการรับประโยชน์ ด้านการปฏิบัติ ด้านการประเมิน และด้านการวางแผน ตามลำดับ โดยที่ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นต่างกัน

วิษชากร ตรีภทรอง (2563) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลห้างสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมโดยภาพรวมของประชาชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนี้ ขั้นตอนที่ 2 จัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 5 เห็นชอบร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 1 คัดเลือกองค์กรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 3 จัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น ขั้นตอนที่ 4 พิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น และขั้นตอนที่ 6 อนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น ตามลำดับ โดยที่ อาชีพ ระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน การมีบทบาทในชุมชน และจำนวนที่ดินการครอบครองกรรมสิทธิ์ที่ดิน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ณัฏพร สุขกันต์ (2562) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสี่ปี (2561 – 2564) เทศบาลตำบลบางผึ้ง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตเทศบาล จำนวน 338 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผล และด้านการปฏิบัติ ตามลำดับ ซึ่งพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การรับรู้ข่าวสารจากเทศบาล และตำแหน่งหน้าที่ทางสังคม ในขณะที่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์ และวิมลรัตน์ ยิ้มละมัย (2561) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ อำเภอวิเศษไชยชาญ จังหวัดอ่างทอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ โดยการใช้แบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ จำนวน 370 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการนำไปปฏิบัติ และการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ และประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ อาชีพ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมไม่ต่างกัน

สุวัตถ์ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน (2560) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสถานภาพส่วนบุคคลที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ โดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎร์ จำนวน 370 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า การมีส่วนร่วมภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยที่ประชาชนที่มีอายุ และอาชีพแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมต่างกัน

อนุชิต โมพันดุง (2560) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่มีผลระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่พื้นที่ทั้ง 23 ชุมชน จำนวน 398 คน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการประเมินผล ตามลำดับ โดยประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมไม่ต่างกัน แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน การมีส่วนร่วมต่างกัน

มนฤดี ศรีสกุล (2555) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วม และเปรียบเทียบคุณลักษณะที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง โดยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหนองตำลึง จำนวน 386 คน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่า การมีส่วนร่วมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการร่วมรับประโยชน์ ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมวางแผน ด้านการร่วมปฏิบัติ และด้านการร่วมติดตามประเมินผล ตามลำดับ โดยประชาชนที่มีเพศ และสถานภาพสมรสต่างกัน จะมีส่วนร่วมไม่ต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมที่ต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ตัวแปรอิสระที่ใช้ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายชื่อผู้วิจัย	เพศ	อายุ	สถานภาพการสมรส	ระดับการศึกษา	อาชีพ	รายได้	ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวนสมาชิกในครอบครัว	การรับรู้ข่าวสาร	บทบาทในชุมชน
	อดิวัส ศิริพันธ์ (2563)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
ปิ่นนที บนนท และคณะ (2562)	✓	✓		✓	✓					
พระธวัชชัย สนดิธมโม (2561)	✓	✓		✓	✓	✓				
กฤษมา เขียวเพกา (2560)	✓	✓		✓	✓	✓				
วิษชากร ตรีภตรง (2563)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
ณัทพร สุขกันต์ (2562)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์ และวิมลรัตน์ ยิ้มละมัย (2561)	✓	✓		✓	✓	✓	✓			
สุวัตติ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน (2560)	✓	✓		✓	✓	✓				
อนุชิต โมพันดุง (2560)	✓	✓		✓	✓	✓				
มนฤดี ศรีสกุล (2555)	✓	✓	✓	✓	✓	✓				

ตารางที่ 4 ตัวแปรตามที่ใช้ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย
อดิวิส ศิริพันธ์ (2563) อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์ และ วิมลรัตน์ ยิ้มละมัย (2561)	การมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน/การตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/การดำเนินการ 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล
ปิ่นนัทธ์ บณขุนทด (2562) พระธวัชชัย สนธิธมโม (2561) กฤษมา เขียวเพกา (2560) ณัทพร สุขกันต์ (2562) สุวัตถ์ ไกรสกุล และ จุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน (2560) อนุชิต โมพันดุง (2560)	การมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3. ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล
วิชชากร ตรีภักตรอง (2563)	การมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. คัดเลือกองค์กรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2. จัดประชุมประชาคมท้องถิ่น 3. จัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น 4. พิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น 5. เห็นชอบแผนพัฒนาท้องถิ่น 6. อนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น
มนฤดี ศรีสกุล (2555)	การมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการร่วมคิด 2. ด้านการร่วมวางแผน 3. ด้านการร่วมปฏิบัติ 4. ด้านการร่วมติดตามประเมินผล 5. ด้านการร่วมรับประโยชน์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้
6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน
7. บทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน

ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอนาทอง จังหวัดชลบุรี ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff โดยแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชน ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านนา จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านนา จังหวัดชลบุรี ของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีวิธีการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. กระบวนการบริหารงานวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านนา จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งหมด 21,487 คน

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ โปธิสว่าง, 2561) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ .05 มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$\text{สูตรการคำนวณ} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

$$\text{เมื่อ} \quad n = \text{กลุ่มตัวอย่าง}$$

$$N = \text{จำนวนประชากรทั้งหมด}$$

$$e = \text{ค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ระดับ .05}$$

$$\text{เมื่อนำมาแทนค่าในสูตร จะได้ดังนี้} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$
$$n = \frac{21,487}{1+(21,487 \times 0.0025)}$$

$$n = 392.689$$

กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัย จำนวน 393 คน

ขั้นที่ 2 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วดำเนินการหาจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนของเทศบาลตำบลหนองตำลึง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) (ไพฑูริย์ โพธิสว่าง, 2561) ใช้สูตรการคำนวณได้กลุ่ม ตัวอย่างดังนี้

$$\text{คำนวณตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม} = \frac{\text{จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ตารางที่ 5 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ชุมชน (หมู่บ้าน)	จำนวนประชากร	จำนวน กลุ่มตัวอย่าง
บ้านหนองจับอิ่ง (หมู่ที่ 1 ตำบลหนองตำลึง)	1,896	35
บ้านแดน แสนแสบ (หมู่ที่ 2 ตำบลหนองตำลึง)	2,054	38
บ้านตลาดหนองตำลึง (หมู่ที่ 3 ตำบลหนองตำลึง)	1,242	23
บ้านหนองมะเขือ (หมู่ที่ 4 ตำบลหนองตำลึง)	1,274	23
บ้านซอยพัฒนา 3 (หมู่ที่ 5 ตำบลหนองตำลึง)	1,661	30
บ้านป่อ (หมู่ที่ 6 ตำบลหนองตำลึง)	2,832	52
บ้านหนองกระบก (หมู่ที่ 7 ตำบลหนองตำลึง)	2,498	46
บ้านห้วยตากด้าย (หมู่ที่ 8 และ 9 ตำบลหนองตำลึง)	509	9
บ้านหนองกะขะ (หมู่ที่ 1 และ 4 ตำบลหนองกะขะ)	1,600	29
บ้านไร่-ปากห้วย (หมู่ที่ 6 และ 7 ตำบลมาบโป่ง)	2,948	54
บ้านหนองกระทุ่ม (หมู่ที่ 2 ตำบลหนองกะขะ)	2,973	54
รวม	21,487	393

ขั้นที่ 3 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้วิธีการสุ่มโดยบังเอิญ (Accidental sampling) ในพื้นที่ชุมชนต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลหนองตำลึง เพื่อดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยให้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน และบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน รวม 7 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff จึงแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยกำหนดค่า ดังนี้

มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก	ให้	4	คะแนน
มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง	ให้	3	คะแนน
มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย	ให้	2	คะแนน
มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามปฏิบัติการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามขึ้นตามกรอบข้อมูลที่ต้องการศึกษา โดยใช้คำจำกัดความหรือนิยามปฏิบัติการตามตัวแปรที่กำหนดไว้เป็นหลักในการสร้างคำถามต่าง ๆ ใคร่ครวญครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด เพื่อให้แบบสอบถามสามารถวัดได้ในสิ่งที่ต้องการจะวัด (Validity)

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขสำนวนภาษาและความถูกต้อง และปรับปรุงให้เหมาะสมในด้านเนื้อหา ความชัดเจน และความครอบคลุมของเนื้อหา

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบสำนวนภาษาที่ใช้ว่าสอดคล้องกับลักษณะที่ต้องการจะวัดหรือไม่ เพื่อความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) และนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความสอดคล้องของแบบสอบถาม โดยมีรายชื่อดังนี้

- 4.1 รศ.ดร.ไพฑูรย์ โปธิสว่าง อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
- 4.2 นายณัฐพงศ์ บัวผา นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
เทศบาลตำบลหนองตำลึง
อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
- 4.3 นางสาวธรรณชนก ยังสบาย นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
เทศบาลตำบลนาป่า
อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรที่ใช้กลุ่มตัวอย่างจริงของการศึกษานี้ จำนวน 30 คน คือ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ครอนบราซ ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.935

กระบวนการบริหารงานวิจัย

1. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
2. ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถาม
3. ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลทางสถิติ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนสิงหาคม 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การประมวลผลข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้
  - 1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามหลังจากดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้รับคำตอบที่สมบูรณ์ครบตามจำนวนที่ระบุไว้
  - 1.2 บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูล และเครื่องคอมพิวเตอร์
  - 1.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
  - 1.4 ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 วิเคราะห์ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มตัวอย่างข้อมูลทั่วไป ด้วยสถิติความถี่และค่าร้อยละ

2.2 วิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ทั้ง 4 ด้าน โดยใช้เกณฑ์และแปลความหมายอยู่ในรูปแบบของคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ และหาความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00	มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20	มีส่วนร่วมในระดับมาก
ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.41	มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60	มีส่วนร่วมในระดับน้อย
ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.11 – 1.80	มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. การทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง จำแนกตามเพศ โดยใช้การทดสอบค่าสถิติ t-test กับเพศ และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน และบทบาทในชุมชนโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test และหากพบว่ามีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ LSD (Least significant difference test)

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านนา จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้เสนอการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านนา จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาความมีนัยสำคัญจากการแจกแจงแบบ t-test
F	แทน	ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกแบบทางเดียว
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of squares)
MS	แทน	ความแปรปรวนหรือค่าเฉลี่ยของส่วนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of squares)
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
Sig.	แทน	ค่าความน่าจะเป็นของความคลาดเคลื่อน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	178	45.29
หญิง	215	54.71
รวม	393	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.71 และเพศชาย ร้อยละ 45.29

ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18 – 30 ปี	84	21.37
31 – 40 ปี	106	26.97
41 – 50 ปี	112	28.50
51 – 60 ปี	71	18.07
61 ปีขึ้นไป	20	5.10
รวม	393	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 28.50 รองลงมาได้แก่ อายุ 31 – 40 ปี ร้อยละ 26.97 อายุ 18 - 30 ปี ร้อยละ 21.37 อายุ 51 - 60 ปี ร้อยละ 18.07 และช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป ร้อยละ 5.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	11	2.80
ระดับประถมศึกษา	62	15.78
ระดับมัธยมศึกษา	103	26.21
ระดับอนุปริญญา / ปวส.	119	30.28
ระดับปริญญาตรีและสูงกว่า	98	24.93
รวม	393	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 30.28 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 26.21 ระดับปริญญาตรีและสูงกว่า ร้อยละ 24.93 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 15.78 และไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 2.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	17	4.33
รับจ้างทั่วไป	96	24.43
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	109	27.73
พนักงานบริษัทเอกชน	105	26.72
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานหน่วยงานราชการ	46	11.70
นักเรียน/นักศึกษา	20	5.09
รวม	393	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ร้อยละ 27.73 รองลงมาได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 26.72 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 24.43 ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานหน่วยงานราชการ ร้อยละ 11.70 นักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 5.09 และอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 4.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10,000 บาท	77	19.59
10,001 – 15,000 บาท	120	30.53
15,001 – 25,000 บาท	113	28.75
25,001 – 35,000 บาท	41	10.43
35,001 บาทขึ้นไป	42	10.96
รวม	393	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 30.53 รองลงมาได้แก่ รายได้ 15,001 – 25,000 บาท ร้อยละ 28.75 รายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 19.59 รายได้ 35,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 10.96 และรายได้ 25,001 – 35,000 บาท ร้อยละ 10.43 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน / ชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ปี	51	12.98
5 – 10 ปี	68	17.30
11 – 20 ปี	90	22.90
21 – 30 ปี	67	17.05
31 – 40 ปี	68	17.30
41 ปีขึ้นไป	49	12.47
รวม	393	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนระยะเวลา 11 – 20 ปี ร้อยละ 22.90 รองลงมาได้แก่ 5 – 10 ปี และ 31 – 40 ปี ร้อยละ 17.30 21 – 30 ปี ร้อยละ 17.05 น้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 12.98 และ 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 12.47 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน

บทบาทในหมู่บ้าน / ชุมชน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	27	6.87
ประธานชุมชน / คณะกรรมการชุมชน	26	6.62
อสม. / อปพร.	31	7.89
ผู้ทรงคุณวุฒิ	7	1.78
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	23	5.85
ประชาชนทั่วไป	279	70.99
รวม	393	100.00

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นประชาชนทั่วไป ร้อยละ 70.99 รองลงมาได้แก่ อสม./อปพร. ร้อยละ 7.89 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 6.87 ประธานชุมชน/คณะกรรมการชุมชน ร้อยละ 6.62 เจ้าหน้าที่ของรัฐ ร้อยละ 5.85 และผู้ทรงคุณวุฒิ ร้อยละ 1.78 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1) ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	SD	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	2.94	1.15	ปานกลาง	2
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	2.85	1.09	ปานกลาง	3
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.67	0.88	มาก	1
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.59	1.17	น้อย	4
เฉลี่ยรวม	3.01	0.93	ปานกลาง	

จากตารางที่ 13 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.67 รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ ค่าเฉลี่ย 2.94 ด้านการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย 2.85 และด้านการประเมินผล ค่าเฉลี่ย 2.59 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลิ่ง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี : ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	SD	แปลความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านเข้าร่วมการประชุมประชาคมท้องถิ่น การจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาล	49 (12.47)	97 (24.68)	120 (30.53)	81 (20.61)	46 (11.71)	3.06	1.19	ปานกลาง	1

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	SD	แปล ความ	อัน ดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
2. ท่านมีส่วนร่วม พิจารณาในการกำหนด เป้าหมายและแนวทาง พัฒนาของแผนพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาลตำบล หนองตำลึง	41 (10.43)	88 (22.39)	109 (27.74)	89 (22.65)	66 (16.79)	2.87	1.24	ปานกลาง	4
3. ท่านมีส่วนร่วม อภิปรายประเด็นปัญหา และความต้องการของ ประชาชนในพื้นที่เทศบาล ตำบลหนองตำลึง	47 (11.96)	84 (21.37)	121 (30.79)	86 (21.88)	55 (14.00)	2.95	1.21	ปานกลาง	3
4. ท่านมีส่วนร่วมใน การจัดลำดับความสำคัญ ของปัญหาและความ ต้องการในพื้นที่เทศบาล ตำบลหนองตำลึง	42 (10.69)	75 (19.08)	121 (30.79)	75 (19.08)	80 (20.36)	2.81	1.26	ปานกลาง	5
5. ท่านมีส่วนร่วม เสนอโครงการ/กิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาและ ตอบสนองต่อความ ต้องการในพื้นที่เทศบาล ตำบลหนองตำลึง	61 (15.52)	70 (17.81)	131 (33.33)	78 (19.85)	53 (13.49)	3.02	1.24	ปานกลาง	2
เฉลี่ยรวม						2.94	1.15	ปานกลาง	

จากตารางที่ 14 ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.94 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการประชุมประชาคมท้องถิ่นการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.06 รองลงมาคือมีส่วนร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการในพื้นที่ ค่าเฉลี่ย

3.02 มีส่วนร่วมอภิปรายประเด็นปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 2.95 มีส่วนร่วมพิจารณาในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางพัฒนาของแผนพัฒนาท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.87 และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 2.81 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี : ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	SD	แปล ความ	อัน ดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
6. ท่านมีส่วนร่วมใน การคัดเลือกหรือได้รับการ คัดเลือกให้เป็นคณะ กรรมการสนับสนุนการ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หรือคณะกรรมการพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาลตำบล หนองตำลึง	40 (10.18)	64 (16.28)	119 (30.28)	97 (24.68)	73 (18.58)	2.75	1.22	ปานกลาง	3
7. ท่านมีส่วนร่วมใน กระบวนการจัดทำ/ ทบทวน/เพิ่มเติม/แก้ไข/ เปลี่ยนแปลง แผนพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาลตำบล หนองตำลึง	39 (9.93)	59 (15.01)	122 (31.04)	85 (21.63)	88 (22.39)	2.68	1.25	ปานกลาง	4
8. ท่านมีส่วนร่วมใน การตรวจสอบแผนการ ดำเนินงานของเทศบาล ตำบลหนองตำลึง	32 (8.14)	53 (13.49)	124 (31.55)	87 (21.14)	97 (24.68)	2.58	1.22	น้อย	5

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	SD	แปล ความ	อัน ดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
9. ท่านมีส่วนร่วมใน การประชาสัมพันธ์ กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบล หนองตำลึงจัดขึ้น	58 (14.76)	86 (21.88)	123 (31.30)	71 (18.07)	55 (13.99)	3.05	1.25	ปานกลาง	2
10. ท่านหรือบุคคลใน ครอบครัวหรือบุคคลใน ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม/ โครงการฝึกอบรมให้ ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่ เทศบาลตำบลหนองตำลึง จัดขึ้น	67 (17.05)	86 (21.88)	134 (34.10)	56 (14.25)	50 (12.72)	3.16	1.24	ปานกลาง	1
เฉลี่ยรวม						2.85	1.09	ปานกลาง	

จากตารางที่ 15 ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ของเทศบาล มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.16 รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของเทศบาล ค่าเฉลี่ย 3.05 มีส่วนร่วมในการคัดเลือกหรือได้รับการคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.75 มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ/ทบทวน/เพิ่มเติม/แก้ไข/เปลี่ยนแปลง แผนพัฒนาท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.68 และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย คือ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบแผนการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย 2.58 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
ของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบางบาล จังหวัดชลบุรี : ด้านการมีส่วนร่วมในการรับ
ผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	SD	แปล ความ	อัน ดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
11. ท่านได้รับบริการ สาธารณะ และบริการด้าน สาธารณสุข ของเทศบาล ตำบลหนองตำลึง	142 (36.13)	163 (41.48)	68 (17.30)	8 (2.04)	12 (3.05)	4.06	0.94	มาก	1
12. ท่านหรือบุคคลใน ครอบครัวหรือบุคคลใน ชุมชน ได้รับการช่วยเหลือ สิ่งของอุปโภคบริโภคที่ จำเป็น รวมถึงได้รับเบี้ยยัง ชีพต่าง ๆ จากเทศบาล ตำบลหนองตำลึง	70 (17.81)	123 (31.30)	119 (30.28)	58 (14.76)	23 (5.85)	3.40	1.12	ปานกลาง	4
13. ท่านทราบหรือ เคยใช้บริการงานป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย เช่น ดับเพลิง เครื่องสูบน้ำ จับสัตว์มีพิษ ตัดต้นไม้ล้ม ขวางทาง	89 (22.64)	152 (38.68)	90 (22.90)	42 (10.69)	20 (5.09)	3.63	1.10	มาก	3
14. ท่านทราบหรือ เคยใช้บริการต่าง ๆ ของ งานทะเบียนราษฎรและ บัตรประจำตัวประชาชน เทศบาลตำบลหนองตำลึง เช่น แจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายเข้า – ออก และ ทะเบียนบ้าน	131 (33.33)	131 (33.33)	88 (22.39)	28 (7.13)	15 (3.82)	3.85	1.08	มาก	2

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
15. ท่านทราบหรือ เคยใช้บริการห้องสมุด ชุมชน ห้องออกกำลังกาย (ฟิตเนส) รวมถึงกิจกรรม เต้นแอโรบิก และศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กของ เทศบาลตำบลหนองตำลึง	66 (16.80)	124 (31.55)	132 (33.59)	39 (9.92)	32 (8.14)	3.39	1.12	ปานกลาง	5
เฉลี่ยรวม						3.67	0.88	มาก	

จากตารางที่ 16 ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.67 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การได้รับบริการสาธารณะของเทศบาลตำบลหนองตำลึง มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมาคือ การใช้บริการต่าง ๆ ของงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ค่าเฉลี่ย 3.85 การใช้บริการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การได้รับการช่วยเหลือสิ่งของอุปโภคบริโภคที่จำเป็น รวมถึงได้รับเบี้ยยังชีพต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 3.40 และการใช้บริการห้องสมุดชุมชน ห้องออกกำลังกาย (ฟิตเนส) รวมถึงกิจกรรมเต้นแอโรบิก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่าเฉลี่ย 3.39 ตามลำดับ

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา
ท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านทอน จังหวัดชลบุรี : ด้านการมีส่วนร่วมใน
การประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	SD	แปล ความ	อัน ดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
16. ท่านมีส่วนร่วมใน การคัดเลือกหรือได้รับการ คัดเลือกให้เป็นตัวแทน ประชาคม เพื่อเป็น คณะกรรมการติดตามและ ประเมินผลแผนพัฒนา ท้องถิ่นของเทศบาลตำบล หนองตำลึง	26 (6.62)	75 (19.08)	95 (24.17)	96 (24.43)	101 (25.70)	2.56	1.24	น้อย	4
17. ท่านมีส่วนร่วมใน การตรวจสอบและ ประเมินผลก่อนการ ดำเนินกิจกรรม/โครงการ ต่าง ๆ ของเทศบาลตำบล หนองตำลึง	28 (7.12)	67 (17.05)	103 (26.21)	103 (26.21)	92 (23.41)	2.58	1.22	น้อย	3
18. ท่านมีส่วนร่วมใน การตรวจสอบและ ประเมินผลระหว่างการ ดำเนินกิจกรรม/โครงการ ต่าง ๆ ของเทศบาลตำบล หนองตำลึง	32 (8.14)	67 (17.05)	104 (26.46)	94 (23.92)	96 (24.43)	2.61	1.25	ปานกลาง	2
19. ท่านมีส่วนร่วมใน การตรวจสอบและ ประเมินผลหลังการดำเนิน กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบล หนองตำลึง	37 (9.42)	70 (17.81)	97 (24.68)	94 (23.92)	95 (24.17)	2.64	1.28	ปานกลาง	1

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วม ในการประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{X}$	SD	แปล ความ	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
20. ท่านมีส่วนร่วมใน การตรวจสอบรายงานผล การติดตามและประเมิน ผลแผนพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลหนองตำลึง	26 (6.62)	69 (17.56)	104 (26.46)	93 (23.66)	101 (25.70)	2.55	1.23	น้อย	5
เฉลี่ยรวม						2.59	1.17	น้อย	

จากตารางที่ 17 ภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การตรวจสอบและประเมินผลหลังการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.64 รองลงมาคือ การตรวจสอบและประเมินผลระหว่างการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 2.61 และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การตรวจสอบและประเมินผลก่อนการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 2.58 การคัดเลือกหรือได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนประชาคม เพื่อเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.56 และการตรวจสอบรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.55 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี โดยปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ จะใช้วิธีการทดสอบด้วยค่าสถิติ t-test และปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่สามารถแบ่งออกได้ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน และบทบาทในหมู่บ้านชุมชน จะใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	df	t	Sig.
ชาย	178	3.03	391	0.358	0.720
หญิง	215	3.00			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ พบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่ต่างกัน ดังนั้น จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 1

สมมติฐานข้อที่ 2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน (อายุ)	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	20.29	5.07	6.199	0.00*
ภายในกลุ่ม	388	317.55	0.818		
รวม	392	337.84			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ พบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 2 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ต่อไป ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ ตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

อายุ	$\bar{X}$	18 – 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	51 – 60 ปี	61 ปีขึ้นไป
18 – 30 ปี	2.93	-	0.24	-0.03*	-0.28	-0.22
31 – 40 ปี	2.69		-	-0.54*	-0.52*	-0.46*
41 – 50 ปี	3.23			-	0.02	0.08
51 – 60 ปี	3.21				-	0.06
61 ปีขึ้นไป	3.15					-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า รายคู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 4 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ระหว่างกลุ่มอายุ 18 – 30 ปี กับอายุ 41 – 50 ปี หมายความว่า ประชาชนอายุ 18 – 30 ปี จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่ากลุ่มอายุ 41 – 50 ปี

คู่ที่ 2 ระหว่างกลุ่มอายุ 31 – 40 ปี กับอายุ 41 – 50 ปี หมายความว่า ประชาชนอายุ 31 – 40 ปี จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่ากลุ่มอายุ 41 – 50 ปี

คู่ที่ 3 ระหว่างกลุ่มอายุ 31 – 40 ปี กับอายุ 51 – 60 ปี หมายความว่า ประชาชนอายุ 31 – 40 ปี จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่ากลุ่มอายุ 51 – 60 ปี

คู่ที่ 4 ระหว่างกลุ่มอายุ 31 – 40 ปี กับอายุ 61 ปีขึ้นไป หมายความว่า ประชาชนอายุ 31 – 40 ปี จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่ากลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไป

สมมติฐานข้อที่ 3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน (ระดับการศึกษา)	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	24.83	6.21	7.70	0.00*
ภายในกลุ่ม	388	313.01	0.81		
รวม	392	337.84			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 3 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ต่อไป ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ ตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ไม่ได้รับการศึกษา	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา/ ปวส.	ปริญญาตรี และสูงกว่า
ไม่ได้รับการศึกษา	3.20	-	-0.29	0.29	0.12	0.49
ประถมศึกษา	3.49		-	0.58*	0.41*	0.77*
มัธยมศึกษา	2.91			-	-0.17	0.20
อนุปริญญา / ปวส.	3.08				-	0.37*
ปริญญาตรีและสูงกว่า	2.71					-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระดับการศึกษา
กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านทอน
จังหวัดชลบุรี พบว่า รายคู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 4 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาประถมศึกษา กับมัธยมศึกษา หมายความว่า ประชาชน
ที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มมัธยมศึกษา

คู่ที่ 2 ระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาประถมศึกษา กับอนุปริญญา/ปวส. หมายความว่า
ประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่ม
อนุปริญญา/ปวส.

คู่ที่ 3 ระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาประถมศึกษา กับปริญญาตรีและสูงกว่า หมายความว่า
ประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มปริญญาตรี
และสูงกว่า

คู่ที่ 4 ระหว่างกลุ่มระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส.กับปริญญาตรีและสูงกว่า หมายความว่า
ประชาชนที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญา/ปวส. จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่ม
ปริญญาตรีและสูงกว่า

สมมติฐานข้อที่ 4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของ
เทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านทอน จังหวัดชลบุรีต่างกัน

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านทอน จังหวัด
ชลบุรี จำแนกตามอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน(อาชีพ)	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	47.52	9.50	12.67	0.00*
ภายในกลุ่ม	387	290.32	0.75		
รวม	392	337.84			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านทอน จังหวัด
ชลบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่ต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 4 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ต่อไป ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ ตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	พนักงานบริษัทเอกชน	ข้าราชการ	นักเรียน/นักศึกษา
เกษตรกร	3.36	-	0.24	0.21	0.90*	-0.13	0.19
รับจ้างทั่วไป	3.13		-	-0.02	0.66*	-0.36*	-0.05
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.15			-	0.68*	-0.34*	-0.02
พนักงานบริษัทเอกชน	2.47				-	-1.02*	-0.70
ข้าราชการ	3.49					-	0.31
นักเรียน/นักศึกษา	3.17						-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า รายคู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 6 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ระหว่างกลุ่มอาชีพเกษตรกร กับพนักงานบริษัทเอกชน หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน

คู่ที่ 2 ระหว่างกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป กับพนักงานบริษัทเอกชน หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน

คู่ที่ 3 ระหว่างกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป กับข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานหน่วยงานราชการ หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานหน่วยงานราชการ

คู่ที่ 4 ระหว่างกลุ่มอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย กับพนักงานบริษัทเอกชน หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน

คู่ที่ 5 ระหว่างกลุ่มอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย กับข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานหน่วยงานราชการ หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานหน่วยงานราชการ

คู่ที่ 6 ระหว่างกลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน กับข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานหน่วยงานราชการ หมายความว่า ประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่ากลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานหน่วยงานราชการ

สมมติฐานข้อที่ 5 ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้

แหล่งความแปรปรวน(รายได้)	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	4	7.05	1.76	2.07	0.08
ภายในกลุ่ม	388	330.79	0.85		
รวม	392	337.84			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่ต่างกัน ดังนั้น จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 5

สมมติฐานข้อที่ 6 ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน

แหล่งความแปรปรวน (ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน)	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	39.14	7.83	10.14	0.00*
ภายในกลุ่ม	387	298.70	0.77		
รวม	392	337.84			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน พบว่าประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 6 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ต่อไป ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ ตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านทอง จังหวัดชลบุรี

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน	$\bar{X}$	น้อยกว่า 5 ปี	5-10 ปี	11-20 ปี	21-30 ปี	31-40 ปี	41ปีขึ้นไป
น้อยกว่า 5 ปี	2.92	-	0.36*	-0.14	0.04	-0.18	-0.77*
5 - 10 ปี	2.56		-	-0.50*	-0.32*	-0.54*	-1.14*
11 - 20 ปี	3.06			-	0.18	-0.04	-0.64*
21 - 30 ปี	2.88				-	-0.26	-0.81*
31 - 40 ปี	3.10					-	-0.60*
41 ปีขึ้นไป	3.70						-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 7 ประชาชนที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน

แหล่งความแปรปรวน (บทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน)	df	SS	MS	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	5	121.05	24.21	43.22	0.00*
ภายในกลุ่ม	387	216.79	0.56		
รวม	392	337.84			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน พบว่าประชาชนที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนั้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ 7 และได้ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ต่อไป ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอปานทอง จังหวัดชลบุรี

บทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน	$\bar{X}$	กำนัน/		อสม./อพปร.	ผู้ทรงคุณวุฒิ	เจ้าหน้าที่ของรัฐ	ประชาชนทั่วไป
		ผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	ประธานชุมชน/คณะกรรมการชุมชน				
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	3.92	-	-0.17	0.26	0.20	0.03	1.26*
ประธานชุมชน/คณะกรรมการชุมชน	4.09		-	0.43*	0.37	0.20	1.43*
อสม./อพปร.	3.66			-	-0.06	-0.23	1.00*
ผู้ทรงคุณวุฒิ	3.72				-	-0.17	1.06*
เจ้าหน้าที่ของรัฐ	3.89					-	1.23*
ประชาชนทั่วไป	2.66						-

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอปานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่า รายคู่ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มี 6 คู่ คือ

คู่ที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กับกลุ่มประชาชนทั่วไป หมายความว่า ประชาชนที่เป็น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

คู่ที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็น ประธานชุมชน/คณะกรรมการชุมชน กับกลุ่มที่เป็น อสม./อพปร. หมายความว่า ประชาชนที่เป็น ประธานชุมชน/คณะกรรมการชุมชน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มที่เป็น อสม./อพปร.

คู่ที่ 3 ระหว่างกลุ่มที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็น ประธานชุมชน/คณะกรรมการชุมชน กับกลุ่มประชาชนทั่วไป หมายความว่า ประชาชนที่เป็นประธานชุมชน/คณะกรรมการชุมชน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

คู่ที่ 4 ระหว่างกลุ่มที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็น อสม./อพปร. กับกลุ่มประชาชนทั่วไป หมายความว่า ประชาชนที่เป็น อสม./อพปร. จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

คู่ที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ กับกลุ่มประชาชนทั่วไป หมายความว่า ประชาชนที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

คู่ที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ กับกลุ่มประชาชนทั่วไป หมายความว่า ประชาชนที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มประชาชนทั่วไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน และเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 393 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นจึงทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้ค่าสถิติ t-test และ One-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และจะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD โดยการนำเสนอ ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. การอภิปรายผลการศึกษา
3. เปรียบเทียบงานวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 54.71 อยู่ในช่วงอายุ 41 – 50 ปี ร้อยละ 28.50 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. ร้อยละ 30.28 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย ร้อยละ 27.73 มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 30.53 ระยะเวลาอยู่อาศัยในหมู่บ้าน/ชุมชน 11 – 20 ปี ร้อยละ 22.90 มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นประชาชนทั่วไป ร้อยละ 70.99

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.01 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.67 รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ ค่าเฉลี่ย 2.94 ด้านการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย 2.85 และด้านการประเมินผล ค่าเฉลี่ย 2.59 ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.94 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมการประชุมประชาคมท้องถิ่นการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.06 รองลงมาคือ มีส่วนร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการในพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 3.02 มีส่วนร่วมอภิปรายประเด็นปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 2.95 มีส่วนร่วมพิจารณาในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางพัฒนาของแผนพัฒนาท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.87 และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในพื้นที่ ค่าเฉลี่ย 2.81 ตามลำดับ

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ของเทศบาล มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.16 รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของเทศบาล ค่าเฉลี่ย 3.05 มีส่วนร่วมในการคัดเลือกหรือได้รับการคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.75 มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ/ทบทวน/เพิ่มเติม/แก้ไข/เปลี่ยนแปลง แผนพัฒนาท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.68 และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย คือ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบแผนการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย 2.58 ตามลำดับ

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ได้รับการบริการสาธารณะและบริการด้านสาธารณสุข มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมาคือ การใช้บริการต่าง ๆ ของงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน ค่าเฉลี่ย 3.85 การใช้บริการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การได้รับการช่วยเหลือสิ่งของอุปโภคบริโภคที่จำเป็น รวมถึงได้รับเบี้ยยังชีพต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 3.40 และการใช้บริการห้องสมุดชุมชน ห้องออกกำลังกาย (ฟิตเนส) รวมถึงกิจกรรมเต้นแอโรบิก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่าเฉลี่ย 3.39 ตามลำดับ

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การตรวจสอบและประเมินผลหลังการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 2.64 รองลงมาคือ การตรวจสอบและประเมินผลระหว่างการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 2.61 และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การตรวจสอบและประเมินผลก่อนการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ค่าเฉลี่ย 2.58 การคัดเลือกหรือได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนประชาคม เพื่อเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.56 และการตรวจสอบรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น ค่าเฉลี่ย 2.55 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน และบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน ตามสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 30 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
6. ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน
7. ประชาชนที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน	เป็นไปตามสมมติฐาน

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัย สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีไม่ต่างกัน
2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีไม่ต่างกัน

6. ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

7. ประชาชนที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีต่างกัน

การอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี อภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าเทศบาลตำบลหนองตำลึงอยู่ในเขตใกล้เคียงกับอุตสาหกรรมนิคมอมตะนคร ที่มีประชากรแฝงเป็นกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนเข้ามาพักอาศัยอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก ซึ่งประชาชนกลุ่มนี้มักจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาต่าง ๆ ค่อนข้างน้อย เมื่อมาประกอบกับประชาชนที่อยู่ในพื้นที่แล้วจึงทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในภาพอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของอติวิศ ศรีพันธ์ (2563) ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของมนฤดี ศรีสกุล (2555) ที่พบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิทัต บณขุนทด และคณะ (2562) ที่พบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถอภิปรายผลการศึกษาแต่ละด้าน ได้ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 2 จากทั้งหมด 4 ด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการสร้างกระบวนการตัดสินใจผ่านการประชุมประชาคมร่วมกันของคนในหมู่บ้าน ชุมชน หรือท้องถิ่นโดยพร้อมเพรียงกันนั้นเป็นไปได้ยาก จำเป็นต้องอาศัย

กลุ่มของตัวแทนภาคประชาชนมาเข้าร่วมประชุมแทน ดังนั้น เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลในพื้นที่ ก็จะมีทั้งกลุ่มที่เคยเข้าร่วมประชุมประชาคม และบางส่วนที่ไม่เคยเข้าร่วมประชุม จึงทำให้ภาพรวมการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธวัชชัย สนธิธมโม (2561) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมด้านในการตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับที่ 3 จากทั้งหมด 4 ด้าน อาจจะเป็นเพราะว่าในการดำเนินงานหรือการปฏิบัติงานในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลมักจะดำเนินงานโดยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานนั้น ๆ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย แต่ก็ยังมีประชาชนบางส่วนได้รับการคัดเลือกประชาชนให้เป็นตัวแทนของประชาคมในองค์กรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อันประกอบด้วย คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้ประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกจากประชาคมได้เข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการทั้งสองคณะ จึงทำให้มีประชาชนที่ได้รับการคัดเลือกได้มีโอกาสเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เทศบาลได้ดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธวัชชัย สนธิธมโม (2561) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับแรกจากทั้งหมด 4 ด้าน แสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่มีการรับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ผ่านการได้รับบริการกิจการอันสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ของเทศบาล ไม่ว่าจะเป็นบริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการสร้างถนนและทางระบายน้ำ โครงการขยายเขตจำหน่ายประปาและไฟฟ้า หรือการบริการสาธารณะต่าง ๆ อย่างเช่น การบริการจำกัดขยะมูลฝอย งานทะเบียนราษฎร งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมไปถึงการบริการด้านคุณภาพชีวิตที่ดี เช่น การช่วยเหลือสิ่งของอุปโภคบริโภค และเบี้ยยังชีพต่าง ๆ ซึ่งทำให้รับรู้ได้ถึงการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา เขียวเพกา (2560) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เป็นลำดับที่สุดท้ายจากทั้งหมด 4 ด้าน แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ หรือไม่ได้เข้าร่วมอยู่ในกระบวนการการตรวจสอบคุณภาพงานบริการโครงสร้างพื้นฐานเท่าที่ควร อาจเป็นไปได้ว่าเทศบาลขาดประสิทธิภาพในการสื่อสารหรือประชาสัมพันธ์ที่ดีเพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทราบถึงความก้าวหน้าในการดำเนินการต่าง ๆ ของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปณิตทัต บนขุนทด และคณะ (2562) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล อยู่ในระดับน้อย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เปรียบเทียบประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

1. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ไม่ต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองตำลึงนั้นมีความเท่าเทียมกันในเรื่องเพศ รวมถึงมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกเพศ โดยเฉพาะเพศหญิงที่ในอดีตมักจะมีส่วนร่วมน้อยกว่าเพศชาย ได้เข้ามามีบทบาทหน้าที่ในหมู่บ้านหรือชุมชนมากขึ้น ผ่านโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อาทิเช่น โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของบทบาทสตรีและการยุติความรุนแรงในครอบครัว ที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้สตรีหรือผู้หญิงได้รับรู้และเข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมในสังคมมากขึ้น

ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา เขียวเพกา (2560) ที่พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอดิวิส ศิริพันธ์ (2563) ที่พบว่า ปัจจัยด้านเพศ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ต่างกัน โดยเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 31 – 40 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าช่วงอายุอื่น ๆ เกือบทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ 41 – 50 ปี 51 – 60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป (ยกเว้น กลุ่มอายุ 18 – 30 ปี ที่มีส่วนร่วมมากกว่าอายุ 31 – 40 ปี อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) อาจเป็นเพราะว่าประชาชนที่มีช่วงอายุ 31 – 40 ปี นั้น อยู่ในช่วงชีวิตที่ทุ่มเทให้ความสำคัญในเรื่องของการทำงาน และสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว จึงอาจจะไม่มีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเท่าที่ควร

ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิตัท บนขุนทด และคณะ (2562) ที่พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระธวัชชัย สุนติธมโม (2561) ที่พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ต่างกัน โดยเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ มัธยมศึกษา อนุปริญญา/ปวส. และปริญญาตรีหรือสูงกว่า (ยกเว้นกลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา ที่มีส่วนร่วมน้อยกว่ากลุ่มประถมศึกษา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) แสดงให้เห็นว่าประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้น อาจเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงาน จึงสามารถเข้ามามี

ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึงได้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ที่ต้องทำงานหารายได้ให้แก่ครอบครัว

ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอนุชิต โมพันดุง (2560) ที่พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา เขียวเพกา (2560) ที่พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ต่างกัน โดยเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ระหว่างอาชีพกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนกลุ่มที่มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มอาชีพเกษตรกร รับจ้างทั่วไป ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานหน่วยงานราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ยกเว้น กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ที่มีส่วนร่วมมากกว่ากลุ่มพนักงานบริษัทเอกชน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนมักใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำงาน จึงมักให้ความสำคัญในเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าอาชีพอื่น ๆ ในขณะที่กลุ่มอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานหน่วยงานราชการกลับมีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าประชาชนกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ประชาชนกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย (ยกเว้น กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่ากลุ่มอาชีพข้าราชการฯ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ) เพราะด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบต่อประชาชน จึงทำให้กลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานหน่วยงานราชการ ได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด

ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของปณิตทัต บนขุนทด และคณะ (2562) ที่พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอัครวิรินทร์ ศาสนพิทักษ์ และวิมลรัตน์ ยิ้มละมัย (2561) ที่พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ไม่ต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าการเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้นนั้นไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ เป็นบริการสาธารณะที่จัดเพื่อให้บริการแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกันในพื้นที่ จึงทำให้รายได้ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวัฒน์ ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์ภวิน (2560) ที่พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของมนฤดี ศรีสกุล (2555) ที่พบว่า ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมที่ต่างกัน

6. ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ต่างกัน โดยเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในระยะเวลา 5 – 10 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าประชาชนทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนน้อยกว่า 5 ปี 11 – 20 ปี 21 – 30 ปี 31 – 40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป ในขณะที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นระยะเวลา 41 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ยิ่งมีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่นานเท่าใด ก็จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้นเท่านั้น อาจเป็นเพราะมีความสนิทสนมกันมากขึ้นระหว่างคนในหมู่บ้านหรือชุมชน ทำให้มีความรู้สึกถึงการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในหมู่บ้านหรือชุมชนที่อยู่อาศัยมากขึ้นตามระยะเวลานั่นเอง

ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของอดิวิศ ศิริพันธ์ (2563) และของวิชชากร ตรีกตรอง (2563) ที่พบว่า ปัจจัยด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัย มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอัครวินท์ ศาสนพิทักษ์ และวิมลรัตน์ ยัมละมัย (2561) ที่พบว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อยู่อาศัยต่างกัน ระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

7. ประชาชนที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนต่างกัน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ต่างกัน โดยเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ระหว่างบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ประชาชนทั่วไป มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่าประชาชนที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชนทุกกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กลุ่มกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน/คณะกรรมการชุมชน อสม./อปพร. ผู้ทรงคุณวุฒิ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ไม่ว่าจะบทบาทใด ๆ ในหมู่บ้านและชุมชน จะมีผลทำให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น อาจเป็นเพราะบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้น ทำให้จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในฐานะตัวแทนของประชาชน

ซึ่งผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิชชากร ตรีกตรอง (2563) และของณัทพร สุขกันต์ (2562) ที่พบว่า ปัจจัยด้านบทบาทหน้าที่ในชุมชน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

เปรียบเทียบงานวิจัย

เมื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ มนฤดี ศรีสกุล (2555) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองตำลึงในช่วงเวลาที่ต่างกัน เมื่อนำวัตถุประสงค์การวิจัยของมนฤดี ศรีสกุล (2555) มาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์การวิจัยของผู้วิจัยได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบการวิจัย : วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย	
มนฤดี ศรีสกุล (2555)	ปาริชาติ มณี (2565)
1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง	1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของประชากรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง	2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง
3. เพื่อศึกษาแนวทางการเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง	-

จากตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์การวิจัย พบว่า งานวิจัยทั้งสองมีวัตถุประสงค์การวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ในข้อที่ 1. และ 2. ผู้วิจัยจึงนำเฉพาะผลการศึกษาที่ได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อที่ 1. และ 2. ของงานวิจัยทั้งสองมาเปรียบเทียบผลการศึกษาต่อไป

1. วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

มนฤดี ศรีสกุล (2555) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ซึ่งได้ผลการศึกษาดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 32 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
ด้านการร่วมคิด	ปานกลาง	2
ด้านการร่วมวางแผน	ปานกลาง	3
ด้านการร่วมปฏิบัติ	ปานกลาง	1
ด้านการร่วมติดตามและประเมินผล	ปานกลาง	5
ด้านการร่วมรับประโยชน์	ปานกลาง	4
เฉลี่ยรวม	ปานกลาง	

ในขณะที่งานวิจัยชิ้นนี้ของผู้วิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล ได้ผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 33 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ระดับการมีส่วนร่วม	อันดับ
ด้านการตัดสินใจ	ปานกลาง	2
ด้านการดำเนินงาน	ปานกลาง	3
ด้านการรับผลประโยชน์	มาก	1
ด้านการประเมินผล	น้อย	4
เฉลี่ยรวม	ปานกลาง	

จากผลการศึกษาตามตารางที่ 32 และ 33 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน โดยที่งานวิจัยทั้งสองได้กำหนดการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็มีแนวโน้มใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยจึงเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการกำหนดให้การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการร่วมคิดและร่วมวางแผนเป็นด้านเดียวกันในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ที่มีความใกล้เคียงกับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจในการพัฒนาท้องถิ่น ของงานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งสามารถเปรียบเทียบได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบการวิจัย : ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน				
ลำดับ	มนฤดี ศรีสกุล (2555)	ระดับการมีส่วนร่วม	ปาริชาติ มณี (2565)	ระดับการมีส่วนร่วม
	: การมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ตำบลหนองตำลึง		: การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลหนองตำลึง	
1	ด้านการร่วมรับประโยชน์	ปานกลาง	ด้านการรับผลประโยชน์	มาก
2	ด้านการร่วมคิดและ ร่วมวางแผน	ปานกลาง	ด้านการตัดสินใจ	ปานกลาง
3	ด้านการร่วมปฏิบัติ	ปานกลาง	ด้านการดำเนินงาน	ปานกลาง
4	ด้านการร่วมติดตาม ประเมินผล	ปานกลาง	ด้านการประเมินผล	น้อย

จากตารางที่ 34 สามารถเปรียบเทียบผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนของงานวิจัยทั้งสอง ได้ดังนี้

ลำดับที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการรับประโยชน์ร่วมกัน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล (มนฤดี ศรีสกุล, 2555) อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่งานวิจัยชิ้นนี้ของผู้วิจัย พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโดยภาพรวมประชาชนรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาของเทศบาลมากขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมา

ลำดับที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการร่วมคิดและร่วมวางแผน ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล (มนฤดี ศรีสกุล, 2555) อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับงานวิจัยชิ้นนี้ของผู้วิจัย ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าแม้เวลาจะผ่านไป แต่การมีส่วนร่วมในด้านการร่วมคิดและร่วมวางแผน หรือด้านการตัดสินใจของประชาชนกลับไม่มีการเปลี่ยนแปลง

ลำดับที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการร่วมปฏิบัติ ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล (มนฤดี ศรีสกุล, 2555) อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับงานวิจัยชิ้นนี้ของผู้วิจัย ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน อาจเป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่ไม่รับรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของเทศบาลที่มากขึ้นตามช่วงเวลาที่ผ่านมา

ลำดับที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการร่วมติดตามประเมินผลในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล (มนฤดี ศรีสกุล, 2555) อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่งานวิจัยชิ้นนี้ของผู้วิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา พื้นที่เทศบาลตำบลหนองตำลึงมีการขยายตัวของจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว ประกอบกับจำนวนประชากรต่างถิ่น (ประชากรแฝง) ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น โดยที่ประชาชนที่เข้าร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นไม่เพิ่มขึ้น จึงทำให้สัดส่วนของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นลดลง

2. วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2

มนฤดี ศรีสกุล (2555) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยในข้อที่ 2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของประชากร ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง โดยที่กำหนดให้ตัวแปรอิสระคือคุณลักษณะของประชากร ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา และอาชีพ

ในขณะที่งานวิจัยชิ้นนี้ของผู้วิจัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง โดยที่กำหนดให้ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน และบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน

ซึ่งสามารถเปรียบเทียบตัวแปรอิสระของงานวิจัยทั้งสอง ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 35 เปรียบเทียบงานวิจัย : ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ (ปัจจัยส่วนบุคคล)	
มนฤดี ศรีสกุล (2555)	ปาริชาติ มณี (2565)
1. เพศ	1. เพศ
2. อายุ	2. อายุ
3. สถานภาพการสมรส	
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	3. รายได้
5. ระดับการศึกษา	4. ระดับการศึกษา
6. อาชีพ	5. อาชีพ
	6. ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน
	7. บทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน

จากตารางที่ 35 พบว่า งานวิจัยทั้งสองมีตัวแปรอิสระทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยผู้วิจัยสนใจเฉพาะตัวแปรอิสระที่เหมือนกัน ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ จึงนำเอาผลการศึกษาที่ได้จากการทดสอบสมมติฐานตามวัตถุประสงค์การวิจัยมาเปรียบเทียบกันได้ดังนี้

ตารางที่ 36 เปรียบเทียบงานวิจัย : ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	
	มนฤดี ศรีสกุล (2555)	ปาริชาติ มณี (2565)
1. เพศ	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
2. อายุ	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
3. รายได้	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย	ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
4. ระดับการศึกษา	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
5. อาชีพ	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

จากตารางที่ 36 เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่เหมือนกัน ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา และอาชีพ พบว่า งานวิจัยทั้งสองมีผลการทดสอบสมมติฐานที่สอดคล้องกัน ดังนี้

1. เพศที่ต่าง การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ต่างกัน
2. อายุที่ต่าง การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่างกัน
3. ระดับการศึกษาที่ต่าง การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่างกัน
4. อาชีพที่ต่าง การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่างกัน

สรุปได้ว่า งานวิจัยทั้งสองมีผลการศึกษาที่สอดคล้องกัน คือ ประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน จะมีส่วนร่วมที่ต่างกัน ในขณะที่ประชาชนที่มีเพศต่างกัน จะมีส่วนร่วมไม่ต่างกัน ในขณะที่ผลการทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยทั้งสองไม่สอดคล้องกัน คือ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ กล่าวคือ ผลการศึกษาของ มนฤดี ศรีสกุล (2555) พบว่า ประชาชนที่รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน จะมีส่วนร่วมที่ต่างกัน ในขณะที่ผลการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า รายได้ที่แตกต่างกันของประชาชน จะมีส่วนร่วมไม่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด 19) ในปี พ.ศ. 2563 – 2565 ซึ่งเป็นช่วงที่ผู้วิจัยได้ในฐานะของผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ ได้เห็นปัญหาและอุปสรรคมากมายที่ทำให้การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านต่าง ๆ เป็นไปได้ยาก เนื่องจากต้องอาศัยการรวมตัวของคนหมู่มาก ในการเข้ามาร่วมกันแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ในการหาทางเลือกและตัดสินใจต่าง ๆ ที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกันของคนในชุมชน ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน มีอิสระในการตัดสินใจ นำไปสู่ความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน แต่จากสถานการณ์ดังกล่าวซึ่งมีผลต่อชีวิตของประชาชนหมู่มาก ทำให้ผู้ปฏิบัติงานต้องระมัดระวังเป็นอย่างมากในการจัดกิจกรรมที่จะทำให้เกิดการรวมตัวของกลุ่มคนจำนวนมาก เช่น การจัดเวทีประชาคมในพื้นที่ ซึ่งจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงไปตามการสั่งการของผู้บริหารประเทศ จึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในช่วงเวลาดังกล่าวลดลงเป็นอย่างมาก แม้ในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อทำการเก็บข้อมูลจะมีสถานการณ์ที่คลี่คลายลง แต่ประชาชนยังคงระมัดระวังในการให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าการดำเนินชีวิตของประชาชนจะกลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติได้เมื่อใด การบริหารในส่วนกลางของประเทศจึงควรนำเอาเทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างมากมายในปัจจุบัน เพื่อให้ประชาชนในทุกวัยได้เข้าถึงการให้บริการด้านเทคโนโลยีอย่างเท่าเทียม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีในด้านการติดต่อสื่อสารให้เป็นประโยชน์ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบเสมือนจริง คือ ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงวัยใด สถานที่ใด ก็สามารถที่จะเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจในประเด็นการพัฒนาต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งก็รวมไปถึงการพัฒนาในท้องถิ่นด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าเทศบาลตำบลหนองตำลึงอยู่ในเขตใกล้เคียงกับอุตสาหกรรมนิคมอมตะนคร ที่มีประชากรต่างถิ่นเป็นกลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนเข้ามาพักอาศัยอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก ซึ่งเมื่อทำการศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนกลุ่มนี้ แล้วพบว่ามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นที่น้อยกว่าอาชีพอื่น ๆ อย่างชัดเจน ทั้งนี้ ได้หมายรวมไปถึงกลุ่มประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้มีบทบาท

หน้าที่ใด ๆ ในหมู่บ้านหรือชุมชนที่อยู่อาศัยด้วยเช่นกัน ดังนั้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นให้เพิ่มมากขึ้นในพื้นที่ จึงควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทุกคนได้รู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดขึ้น ตามบริบทที่สอดคล้องเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนในแต่ละกลุ่ม เช่น จัดกิจกรรมนอกเวลาราชการ หรือให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของแต่ละงาน ลงพื้นที่ในแต่ละชุมชนหรือครัวเรือน เพื่อรับทราบถึงปัญหาและความต้องการที่ประชาชนกลุ่มต้องการให้เทศบาลดำเนินการให้ เป็นการเพิ่มโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนที่มากขึ้น

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว จึงพบว่า ด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดจากทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการประเมินผล ซึ่งอยู่ในระดับน้อย แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ หรือไม่ได้เข้าร่วมอยู่ในการตรวจสอบคุณภาพงานบริการโครงสร้างพื้นฐานเท่าที่ควร อาจเป็นไปได้ว่าเทศบาลขาดประสิทธิภาพในการสื่อสารหรือประชาสัมพันธ์ที่ดี เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงความก้าวหน้าของการดำเนินการต่าง ๆ ของเทศบาลอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น เทศบาลตำบลหนองตำลึงจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลมากขึ้น เช่น ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าร่วมตรวจสอบหรือสังเกตการณ์การดำเนินกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ การเชิญชวนเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเป็นประจำในทุกปี

2. ผลจากการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นไปได้ว่าประชาชนที่เข้ามามีส่วนร่วมนั้น เป็นกลุ่มของผู้สูงอายุที่ไม่ได้ทำงาน จึงสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลได้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ที่ต้องทำงานหารายได้ให้แก่ครอบครัว ดังนั้น เทศบาลควรจัดให้มีบางกิจกรรมที่สามารถดำเนินการนอกเวลาราชการควบคู่ไปด้วย เพื่อเปิดให้โอกาสให้ประชาชนในหลากหลายกลุ่มได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของเทศบาลมากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นข้อมูลเชิงลึกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยส่วนบุคคลในด้านบทบาทหน้าที่ในหมู่บ้าน/ชุมชน เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีบทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าประชาชนทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นไปได้ว่า หากทำการศึกษาร่วมกับกลุ่มนี้ จะทำให้มีความเข้าใจความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น

2. แบบสอบถามการวิจัยในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพ ควรเพิ่มตัวเลือกของผู้ว่างงาน/ไม่มีทำงาน เนื่องจากการลงพื้นที่จริงแล้วพบว่า มีประชาชนบางส่วนที่ไม่มีงานทำ หรืออยู่ระหว่างว่างงาน

บรรณานุกรม

- กองแผนและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม. (2562). *คู่มือปฏิบัติงานในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม*. เข้าถึงได้จาก http://pao-mk.go.th/attach_forms/7c318c28f75305da46dc2fdc7ac5a9fb.pdf
- กาญจนา สวายนพล. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- กุสุมา เขียวเพกา. (2560). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัทพร สุขกันต์. (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสี่ปี (2561 - 2564) เทศบาลตำบลบางผึ้ง อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทศบาลตำบลหนองตำลึง. (2562). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561 - 2565) เทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบางปะกง จังหวัดชลบุรี*. ชลบุรี: งานวิเคราะห์นโยบายและแผน.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2554). *ภูมิปัญญาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นเชิงสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ปณิตทัต บนขุนทด, ริริร์ พิมมานุรักษ์, ธนชพร หาได้ และสันติ คู่กระสังข์. (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลอิสาน อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาจุฬาลงกรณแก่น, 6(1)*, 209-222.
- เผด็จ ลือนันต์. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบลเกาะสีชัง อำเภอกะสีชัง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พนมพร โคตรลือไชย. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- พระธวัชชัย สนธิธมโม. (2561). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ โปธิสว่าง. (2561). *การทำวิจัยทางสังคมศาสตร์: หลักการ วิธีปฏิบัติ สถิติ และคอมพิวเตอร์*. ชลบุรี: ฝ่ายนวัตกรรมการเรียนการสอน สำนักคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มนฤดี ศรีสกุล. (2555). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548. (2548, 17 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 115 ง. หน้า 46 - 57
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559. (2559, 28 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 133 ตอนพิเศษ 218 ง. หน้า 3 - 7
- ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561. (2561, 3 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 246 ง. หน้า 1 - 4
- วิชชากร ตรีภักตรอง. (2563). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลห้างสูง อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น*. เข้าถึงได้จาก [http://www.dla.go.th/work/planlocal/คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น/คู่มือการจัดทำแผนท้องถิ่น\(ยุทธศาสตร์%20แผน3ปี\).pdf](http://www.dla.go.th/work/planlocal/คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น/คู่มือการจัดทำแผนท้องถิ่น(ยุทธศาสตร์%20แผน3ปี).pdf)
- สวิตตา ภูธนพัฒน์. (2554). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี: กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลมาบไผ่ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 (ฉบับย่อ)*. เข้าถึงได้จาก https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_SumPlanOct2018.pdf

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 – 2570*. เข้าถึงได้จาก <https://www.nesdc.go.th/download/document/Yearend/2021/plan13.pdf>
- สุธิมา เทพวงศ์. (2562). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมฟ้าผ่า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์และความมั่นคง, คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวดี ไกรสกุล และจุฑาภรณ์ คงรักษ์กวิน. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. *วารสารร่วมพฤษ มหวิทยาลัยเอริก*, 35(2), 119-140.
- อดิวิส ศิริพันธ์. (2563). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันรัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อนุชิต โมพันดุง. (2560). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลนครแหลมฉบัง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์ และวิมลรัตน์ ยิ้มละมัย. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลวิเศษไชยชาญ อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง. ใน *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1 "มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : พลังปัญญาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน"* (20-21 สิงหาคม 2561). สงขลา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- อุไรวรรณ รสแก่น. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองไผ่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว*. งานนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Bertrand, R. (1958). *Understanding history and other essays*. New York: Philosophical Library.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). *Rural development participation: concepts and measures for project design, implementation and evaluation*. New York: Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.

Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Effective behavior in organizations*. New York: Richard D. Irwin.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ในการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
2. คำตอบทุกคำตอบ ข้อมูลทุกอย่างในแบบสอบถามนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะถือว่าเป็นความลับ
3. กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ ตามความจริงเพื่อความถูกต้องของผลการศึกษา
4. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง
5. ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นางสาวปาริชาติ มณี

นิสิตปริญญาโทหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- 18 – 30 ปี 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี
 51 – 60 ปี 61 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ไม่ได้รับการศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
 ระดับอนุปริญญา / ปสว. ระดับปริญญาตรีและสูงกว่า

4. อาชีพ

- เกษตรกร รับจ้างทั่วไป
 ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย พนักงานบริษัทเอกชน
 ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ / พนักงานของหน่วยงานราชการ
 นักเรียน / นักศึกษา

5. รายได้

- น้อยกว่า 10,000 บาท 10,001 – 15,000 บาท 15,001 – 25,000 บาท
 25,001 – 35,000 บาท 35,001 บาทขึ้นไป

6. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน

- น้อยกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี 11 - 20 ปี
 21 - 30 ปี 31 - 40 ปี 41 ปีขึ้นไป

7. บทบาทในหมู่บ้าน/ชุมชน

- กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / สารวัตรกำนันและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
 ประธานชุมชน / คณะกรรมการชุมชน
 อสม. / อพปร.
 ผู้ทรงคุณวุฒิ
 เจ้าหน้าที่ของรัฐ
 ประชาชนทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ

แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่

สอดคล้องกับระดับการมีส่วนร่วมของท่าน

ที่	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
1.	ท่านเข้าร่วมการประชุมประชาคมท้องถิ่นการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง					
2.	ท่านมีส่วนร่วมพิจารณาในการกำหนดเป้าหมายและแนวทางพัฒนาของแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง					
3.	ท่านมีส่วนร่วมอภิปรายประเด็นปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองตำลึง					
4.	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองตำลึง					
5.	ท่านมีส่วนร่วมเสนอโครงการ/กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการในพื้นที่เทศบาลตำบลหนองตำลึง					
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน						
6.	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหรือได้รับการคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง					
7.	ท่านมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ/ทบทวน/เพิ่มเติม/แก้ไข/เปลี่ยนแปลง แผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง					
8.	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบแผนการดำเนินงานของเทศบาลตำบลหนองตำลึง					
9.	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลหนองตำลึงจัดขึ้น					
10.	ท่านหรือบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม/โครงการฝึกอบรมให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เทศบาลตำบลหนองตำลึงจัดขึ้น					

ร.ร.	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						
11.	ท่านได้รับบริการสาธารณสุขของเทศบาลตำบลหนองตำลึง เช่น ถนน ไฟฟ้าส่องสว่าง ประปา การจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และบริการด้านสาธารณสุข เป็นต้น					
12.	ท่านหรือบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลในชุมชน ได้รับการช่วยเหลือสิ่งของอุปโภคบริโภคที่จำเป็น รวมถึงได้รับเบี้ยยังชีพต่าง ๆ จากเทศบาลตำบลหนองตำลึง					
13.	ท่านทราบหรือเคยใช้บริการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น ดับเพลิง เครื่องสูบน้ำ จัปส์ตัวมีพิษ ตัดต้นไม้ล้มขวางทาง					
14.	ท่านทราบหรือเคยใช้บริการต่าง ๆ ของงานทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชน เทศบาลตำบลหนองตำลึง เช่น แจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายเข้า – ออก และทะเบียนบ้าน					
15.	ท่านทราบหรือเคยใช้บริการห้องสมุดชุมชน ห้องออกกำลังกาย (ฟิตเนส) รวมถึงกิจกรรมเดินแอโรบิก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลหนองตำลึง					
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
16.	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหรือได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนประชาคม เพื่อเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง					
17.	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลก่อนการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลหนองตำลึง					
18.	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลระหว่างการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลหนองตำลึง					
19.	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลหลังการดำเนินกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลหนองตำลึง					
20.	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองตำลึง					

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวปาริชาติ มณี
วัน เดือน ปี เกิด	24 กุมภาพันธ์ 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	14/6 หมู่ 12 ตำบลนาป่า อำเภอมะเมือง จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2557 - 2561 ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ เทศบาลตำบลนาป่า อำเภอมะเมือง จังหวัดชลบุรี พ.ศ. 2561 - ปัจจุบัน นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ เทศบาลตำบลหนองตำลึง อำเภอบ้านนา จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2552 - 2556 เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2563 - 2565 รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา